НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
Факультет менеджменту та маркетингу
Кафедра економіки і підприємництва

До захисту допущено:
Завідувач кафедри
_____ Петро КРУШ
«___»_____2020 р.

Дипломна робота

на здобуття ступеня бакалавра
за освітньо-професійною програмою «Економіка підприємства»
спеціальності 051 «Економіка»
на тему: «Економічне обґрунтування напрямів підвищення ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед»

Виконала:
студентка IV курсу, групи УЕ-61
Очеретяна Олександра Вадимівна _____

Керівник:
к.е.н., доцент
ГречкоАллаВолодимирівна_____

Консультант з економіко-математичного розділу:
к.е.н., доцент
Кузьмінська Наталія Леонідівна _____

Рецензент:
к.е.н., доцент
Черненко Наталя Олександрівна _____

Засвідчую, що у цій дипломній роботі немає запозичень з праць інших авторів без відповідних посилань.
Студентка _____

Київ – 2020 року

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Факультет менеджменту та маркетингу
Кафедра економіки і підприємництва

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Спеціальність – 051 «Економіка»

Освітньо-професійна програма «Економіка підприємства»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____Петро КРУШ

«___»_____20__ р.

ЗАВДАННЯ

на дипломну роботу студенту

Очеретяній Олександрі Вадимівні

1. Тема роботи «Економічне обґрунтування напрямів підвищення ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед», керівник роботи Гречко Алла Володимирівна, к.е.н., доцент кафедри економіки і підприємництва затверджені наказом по університету від «06» квітня 2020 р. №955

2. Термін подання студентом роботи 04 червня 2020 р.

3. Вихідні дані до роботи: Форма №1 «Баланс», Форма №2 «Звіт про фінансові результати», статистична звітність за 2017-2019 роки, законодавчі та нормативні акти України.

4. Зміст роботи:
Розділ 1. Теоретичні основи ефективності виробничої діяльності підприємства
1.1. Сутність поняття «виробнича діяльність»
1.2. Методичні підходи до оцінки ефективності виробничої діяльності підприємства
1.3. Фактори впливу на підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства
Розділ 2. Аналіз економічної ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед»
2.1. Загальна характеристика діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед»

2.2. Аналіз економічного стану ТОВ «Свиспан Лімітед»
2.3. Аналіз ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед»
2.4.Кореляційно-регресійний аналіз ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед»
Розділ 3. Розробка заходів, спрямованих на зростання ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед»
3.1.Напрями підвищення ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед»
3.2.Обгрунтування доцільності пропозицій щодо підвищення ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед»
3.3 Розрахунок витрат на реалізацію заходів з підвищення ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед»
3.4.Оцінка економічної ефективності заходів з підвищення ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед»

5. Перелік ілюстративного матеріалу: презентація дипломної роботи.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 2, пункт 2.4	к.е.н., доц. Кузьмінська Н.Л.		
Нормоконтроль	к.е.н., доц. Кривда О.В.		

7. Дата видачі завдання_____

Календарний план

№ з/п	Назва етапів виконання дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Затвердження теми науковим керівником	20.12.2019 р.	
2	1-ий розділ написання д/р	31.01.2020 р.	
3	2-ий розділ написання д/р	13.03.2020 р.	
4	3-й розділ написання д/р	15.05.2020 р.	
5	Попередній захист д/р	25.05.2020 р.	
6	Строк подання дипломної роботи на кафедру	04.06.2020 р.	
7	Захист дипломної роботи	15.06 – 16.06.2020 р.	

Студент Олександра ОЧЕРЕТЯНА

Керівник Алла ГРЕЧКО

РЕФЕРАТ

Дипломна робота Очеретяної Олександри Вадимівни на тему «Економічне обґрунтування напрямів підвищення ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед», спеціальність 051 «Економіка», освітньо-професійна програма «Економіка підприємства», КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020, Київ.

Дипломна робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Робота виконана в обсязі 85 сторінок друкованого тексту, містить 20 рисунків, 38 таблиць та 2 додатки.

Мета роботи полягає у економічному обгрунтуванні напрямків та розробці заходів спрямованих на підвищення ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед»

Для дослідження ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед»та розробки пропозицій в дипломній роботі були використані методи: табличний, графічний, коефіцієнтний, порівняльний, групування, калькуляційний, структурно-функціональний, економіко-математичний аналіз, горизонтальний та вертикальний аналіз.

На основі проведеного аналізу економічної діяльності та поточного стану підприємства запропоновано два шляхи підвищення ефективності виробничої діяльності, а саме введення у виробництво нового формату деревостружкових плит та заміна металевої пакувальної стрічки на поліестерну.

Об’єкт дослідження – процес підвищення ефективності виробничої діяльностіТОВ «Свиспан Лімітед».

Предмет дослідження – сукупність теоретичних, методичних та практичних підходів до підвищення ефективності виробничої діяльностіТОВ «Свиспан Лімітед».

Ключові слова: виробнича діяльність, підприємство, прибутковість, рентабельність, деревостружкові плити, таропакувальні матеріали.

SUMMARY

Thesis of Ocheretiana Oleksandra Vadymivna on "Economic substantiation of directions increasing the efficiency production activity of LLC "Swisspan Limited" field of studyspecialty 051 "Economics", educational and professional program "Economics of Enterprise", NTUU “Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”, 2020, Kyiv.

Thesis consists of an introduction, three chapters, conclusions, list of literature sources and applications.

The work has a volume of 85 pages, contains 20 figures, 38 tables and 2 applications.

The purpose of the work is to economically substantiate the directions and develop measures aimed at improving the efficiency of production activities of LLC "Swisspan Limited".

To study the efficiency of production activities of LLC "Swisspan Limited"and to develop proposals in the thesis the following methods were used: tabular, graphical, coefficient, comparative, grouping, calculation, structural-functional, economic-mathematical analysis, horizontal and vertical analysis.

Based on the analysis of economic activity and the current state of the enterprise, two ways to increase the efficiency of production activities were proposed, namely the introduction of a new format of chipboard and the replacement of metal packing tape on polyester.

The object of research is the process of increasing the efficiency of production activities of LLC "Swisspan Limited".

The subject of research - a set of theoretical, methodological and practical approaches to improving the efficiency of production activities of LLC "Swisspan Limited".

Key words: production activity, enterprise, profitability,rate of return, chipboard, packaging materials.

ЗМІСТ

ВСТУП 7

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА 10

1.1. Сутність поняття «виробнича діяльність» ... 10

1.2. Методичні підходи до оцінки ефективності виробничої діяльності підприємства ... 15

1.3. Фактори впливу на підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства ... 23

Висновки до розділу 1 ... 29

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «СВИСПАН ЛІМІТЕД» 31

2.1. Загальна характеристика діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед» ... 31

2.2. Аналіз економічного стану ТОВ «Свиспан Лімітед» ... 37

2.3. Аналіз ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед» 47

2.4.Кореляційно-регресійний аналіз ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед» ... 53

Висновки до розділу 2 ... 57

РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА ЗАХОДІВ, СПРЯМОВАНИХ НА ЗРОСТАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «СВИСПАН ЛІМІТЕД» 59

3.1.Напрями підвищення ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед» ... 59

3.2.Обгрунтування доцільності пропозицій щодо підвищення ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед» ... 62

3.3 Розрахунок витрат на реалізацію заходів з підвищення ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед» ... 68

3.4.Оцінка економічної ефективності заходів з підвищення ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед» ... 74

Висновки до розділу 3 ... 77

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ 79

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 83

ДОДАТКИ 89

ВСТУП

Актуальність теми дослідження.Сучасніумови розвитку ринкових відносин в Україні вимагають від підприємств активних дій щодо підвищення ефективності їх функціонування. Метою діяльності будь-якого виробничого підприємства є досягнення якнайвищої результативності шляхом втілення виробничого потенціалу. Зважаючи на це, виникає необхідність підвищення ефективності виробничої діяльності підприємств, що зумовлює питаннявибору коректної системи показників для оцінювання рівня ефективності виробничої діяльності, визначення можливих шляхів її підвищення та аналіз факторів, що впливають на результати реалізації заходів.

Зв'язок роботи з науково-дослідними темами.Дипломну роботу виконано відповідно до планів науково-дослідних робіт кафедри економіки та підприємництва НТУУ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» за темою: «Сучасні проблеми економіки та управління підприємствами і шляхи їх вирішення (№ ДРН 90116U004579)», у межах якої особисто автором обґрунтовано теоретично-методичні аспекти підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства та розроблено практичні рекомендації для досягнення даних результатів.

Ступінь розробки наукової проблеми.Дослідження питань підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства здійснювали відомі вітчизняні та зарубіжні автори, серед яких: Гетьман О.О. [7], Дем'яненко С.І. [14], Жучкова Г.А.[17], Круш П.В. [26], Мочерний С.В. [16], Никифорак В.А. [34], Покропивний С.Ф.[42], Рега М.Г.[44], Черевань В.П. [55], Шершньова З.Є. [59], Шляга О.В.[60] та інші.

Мета і завдання дослідження. Мета даної дипломної роботи полягає в економічному обгрунтуванні напрямків та розробці заходів спрямованих на підвищення ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед».

В ході дослідження було поставлено і вирішено такі **завдання:**

1. визначено сутність ефективності виробничої діяльності;

2. проаналізовано методичні підходи до оцінки ефективності виробничої діяльності підприємства;

3. досліджено фактори впливу на підвищення ефективності виробничої діяльності;

4. здійснено загальну характеристику діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед»;

5. проведено оцінку фінансового стануТОВ «Свиспан Лімітед»;

6. проаналізовано ефективність виробничої діяльностіТОВ «Свиспан Лімітед»;

7. виявлено напрями підвищення ефективності виробничої діяльностіТОВ «Свиспан Лімітед»;

8. надано практичні рекомендації щодо підвищення ефективності виробничої діяльностіТОВ «Свиспан Лімітед»;

9. здійснено економічне обгрунтування запропонованих напрямків підвищення ефективності виробничої діяльностіТОВ «Свиспан Лімітед»;

10. оцінено економічну ефективність розроблених заходів з підвищення ефективності виробничої діяльностіТОВ «Свиспан Лімітед».

Об’єкт дослідження – процес підвищення ефективності виробничої діяльностіТОВ «Свиспан Лімітед».

Предмет дослідження – сукупність теоретичних, методичних та практичних підходів до підвищення ефективності виробничої діяльностіТОВ «Свиспан Лімітед».

Методи дослідження.У даній роботі було використано систему загальнонаукових та спеціальних методів пізнання. Для обгрунтування теоретичних основ підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства використано аналіз, синтез, узагальнення, систематизацію науково-методичної літератури, посібників, збірників наукових праць. Для проведення аналізу економічної ефективності виробничої діяльностіТОВ «Свиспан Лімітед» використано коефіцієнтний, порівняльний, калькуляційний методи, економіко-математичний, горизонтальний та вертикальний аналіз. Для розробки заходів, спрямованих на підвищення ефективності виробничої

діяльностіТОВ «Свиспан Лімітед» використано метод спостереження, збір фактів, узагальнення та прогнозування.

Практичне значення отриманих результатів полягає у розробці й економічному обґрунтуванню напрямів підвищення ефективності виробничої діяльностіТОВ «Свиспан Лімітед», а саме пропозиції щодо впровадження нового виду продукції та зменшенням витрат на пакувальні матеріали. (Акт впровадження №4538)

Апробація.Основні результати дипломної роботи представлені у наступних джерелах:

- Очеретяна О.В. Планування як фактор підвищення ефективності виробничої діяльності деревообробного підприємства.Розвиток підприємництва як фактор росту національної економіки: Матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції 27 листопада 2019. Київ: ІВЦ Видавництво «Політехніка», 2019. С.43.

- Кривда О.В., Очеретяна О.В. Аналіз та методика управління ризиками на підприємствах деревообробної промисловості. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2020. № 2 (25). С. 235-240.

- Качинська Н. Ф., Очеретяна О. В. Аналіз стану та динаміка виробничого травматизму на підприємствах деревообробної промисловості в Україні. Проблеми охорони праці, промислової та цивільної безпеки: Збірник матеріалів Двадцять другої Всеукраїнської науково-методичної конференції (з участю студентів), м. Київ, 12-14 травня 2020 р. К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. С. 147-151.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1.Сутність поняття «виробнича діяльність»

Виробнича діяльність є важливою функціональною складовою будь-якої держави, так як вона забезпечує сталість фінансової системи, економічну безпеку, існування, розвиток та покращення життєвого рівня населення. Головною метою виробництва є створення споживчих економічних благ, які мають здатність задовольняти потреби людини.

Термін «виробництво» (production) походить від лат. «producere», що означає «виготовляти, виводити» і раніше від лат. «produco», що означає «вести далі». В загальному розумінні виробництво – це процес впливу людини на природу з метою створення продуктів для свого існування.

Франсуа Кене вважав, що виробнича діяльність стосується лише сільського господарства, а всі інші галузі просто переробляють продукти аграрної галузі. Адам Сміт трактував виробництво як створення всеможливих матеріальних благ. Сферу послуг до продукції виробничої діяльності відніс Альфред Маршалл[18].

В сучасній економіці виробнича діяльність вважається однією із найголовніших функцій будь-якого підприємства. Вона тісно взаємопов’язана та реалізується поряд зфінансовою, інвестиційною, інноваційною, збутовою, управлінською,науково-технічною та усіма іншими видами діяльності підприємства.

Згідно з Законом України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» виробництво є видом діяльності, що пов’язана з виготовленням продукції, яка включає всі стадії технологічного процесу, а також реалізацію продукції власного виробництва [1].

В літературних джерелах існують розбіжності щодо трактування поняття «виробнича діяльність». Узагальнення визначень цього поняття вітчизняними та зарубіжними економістами подано в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Трактування терміну «виробнича діяльність»

Автор	Визначення терміну
Горлачук В. В., Яненкова І. Г. [8, с. 30]	Діяльність підприємства, що передбачає організацію та регулювання процесу виготовлення продукції.
Хелферт Е. [52,с.13]	Сукупність дій працівників з застосуванням засобів праці, необхідних, для перетворення ресурсів в готову продукцію, що включає в себе виробництво і переробку різноманітних видів сировини, будівництво і надання будь-яких видів послуг.
Рега М.Г.[44]	Складний і багатосторонній процес, що охоплює постачання, виробництво, збут продукції, організацію виробництва, технологію, використання техніки, трудових і матеріальних ресурсів.
Никифорак В.А. [34,с.46]	Цілеспрямований процес перетворення вхідних елементів (сировини, матеріалів) у вихідні елементи (різні види продукції).
Капінос Г.І., Бабій І.В. [20,с.9]	Сукупність цілеспрямованих процесів, що здійснюються людьми за допомогою засобів праці чи природних процесів, у результаті яких предмети праці перетворюються в готову продукцію, змінюючи при цьому свій склад, стан, форму та отримуючи нові властивості.
Лаврова Ю.В. [28,с.9]	Напрямок діяльності підприємства, що полягає в обґрунтуванні обсягу випуску продукції, розробки програми випуску продуктів та її узгодження з виробничими потужностями, забезпечення виробництва необхідними ресурсами.

Джерело: складено автором на основі посилань

Узагальнюючи наведені визначення, поняття виробничої діяльності можна трактувати як основний вид господарської діяльності, що передбачає організацію процесу перетворення факторів виробництва (матеріальні, трудові та природні ресурси) на готову продукцію, послугу чи інформацію. Схематично сутність виробничого процесу показано на рисунку 1.1. Головним завданням виробничої діяльності є створення та реалізація максимально можливого обсягу продукції потрібної якості у визначений термін, використовуючи найменшу кількість ресурсів та реалізуючи весь виробничий потенціал підприємства.

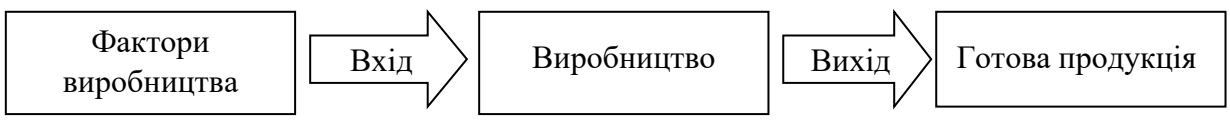

Рисунок 1.1 – Схема виробничого процесу

Джерело: складено автором на основі [9]

Термін «ефективність» утворений від іменника «ефект» (від лат. effectus «виконання, дія»). Тобто цей термін можна трактувати як дієвість або результативність визначеної діяльності.

Першими дослідниками, які зацікавилися проблемою ефективності, були засновник класичної школи економічної теорії Вільям Петті та керівник школи фізіократів Франсуа Кене. У їхніх працях ототожнювалися поняття «ефективність» та «результативність». Ці терміни використовувалися для оцінки державного управління та характеризували позитивний вплив діяльності уряду на економічне життя країни [33].

У XIX ст. Давид Рікардо розмежував поняття «ефективність» та «результативність», відокремивши поняття «ефективність» як економічну категорію. У його трактуванні це співвідношення результатів певної діяльності до відповідних витрат на неї [17].

Згідно з Державним стандартом України ISO 9000:2007, результативність (effectiveness) відображає рівень реалізації та досягнення результатів запланованої діяльності, а ефективність (efficiency) – співвідношення досягнутих результатів та використаних ресурсів [5].

В Економічній енциклопедії за редакцією С. В. Мочерного ефективність – це здатність приносити ефект, результативність діяльності, яка визначається як відношення ефекту до витрат, що зумовили цей результат. Таким чином ефект є відносним показником, демонструє причинно-наслідкові зв’язки та може набувати позитивного, негативного або нейтрального значення [16].

Пітер Друкер трактує ефективністьяк «вміння робити правильні речі». На його думку, діяльність підприємства є результативною завдяки використанню сприятливих можливостей, а не за рахунок вирішення проблем. Іншими словами, ефективність є управлінським інструментом та передбачає досягнення мети найбільш економічним способом[15].

С. В. Мочерний розрізняє економічну та соціальну ефективність. Досягнення підприємства в економічній діяльності (зростання продуктивності праці, зниження собівартості продукції, збільшення прибутку

тощо)демонструють економічну ефективність. Проявами соціальної ефективності є поліпшення умов праці, збільшення кількості робочих місць, зростання добробуту населення, покращення стану навколишнього середовища та безпеки життя вцілому[16].

На думку С.І. Михайлова С.І. економічна ефективність відображає кінцевий корисний ефект від застосування засобів виробництва, живої праці, а також сукупних їх вкладень [32]. Ефективність розглядається як відносний динамічний показник, тому при її оцінці враховуються зміни якісних показників економічної діяльності підприємства.

Частоекономісти визначають економічну ефективність як максимально можливу вигоду, що можна отримати при мінімальних витратах. Таку ж позицію поділяють А. Череп та Є. Стрілець, які пропонують враховувати в сукупній оцінці ефективності окремих господарських заходів (наприклад,укладання комерційних угод, модернізація техніки, збільшення обсягів виробництва тощо) [55].

С. Дем’яненко характеризує ефективність підприємства через співвідношення ціни, собівартості та якості товару або послуги. Між цими категоріями існують ринкові закономірності: зростання якості призводить до збільшення виробничих витрат, що в свою чергу впливає на підвищення ціни. Ефективною вважається така діяльність підприємства, за якої собівартість збільшується нижчими темпами, ніж ціна товару або послуги [14].

Ефективність розглядають залежно від виду діяльності, який оцінюється, сфери застосування, методів розрахунку та інтерпретації, об’єктів визначення, характеру та місця витрат, наслідків отриманих результатівтощо. На основі опрацьованої літератури складена узагальнена класифікація ефективності, що представлена на рисунку 1.2.

Проаналізувавши сутність категорії «виробництво», ефективність виробничої діяльності можна розуміти як рівень досягнення запланованих результатів (обсяг, якість та прибутковість готової продукції) за оптимального використання факторів виробництва (ресурсів підприємства).

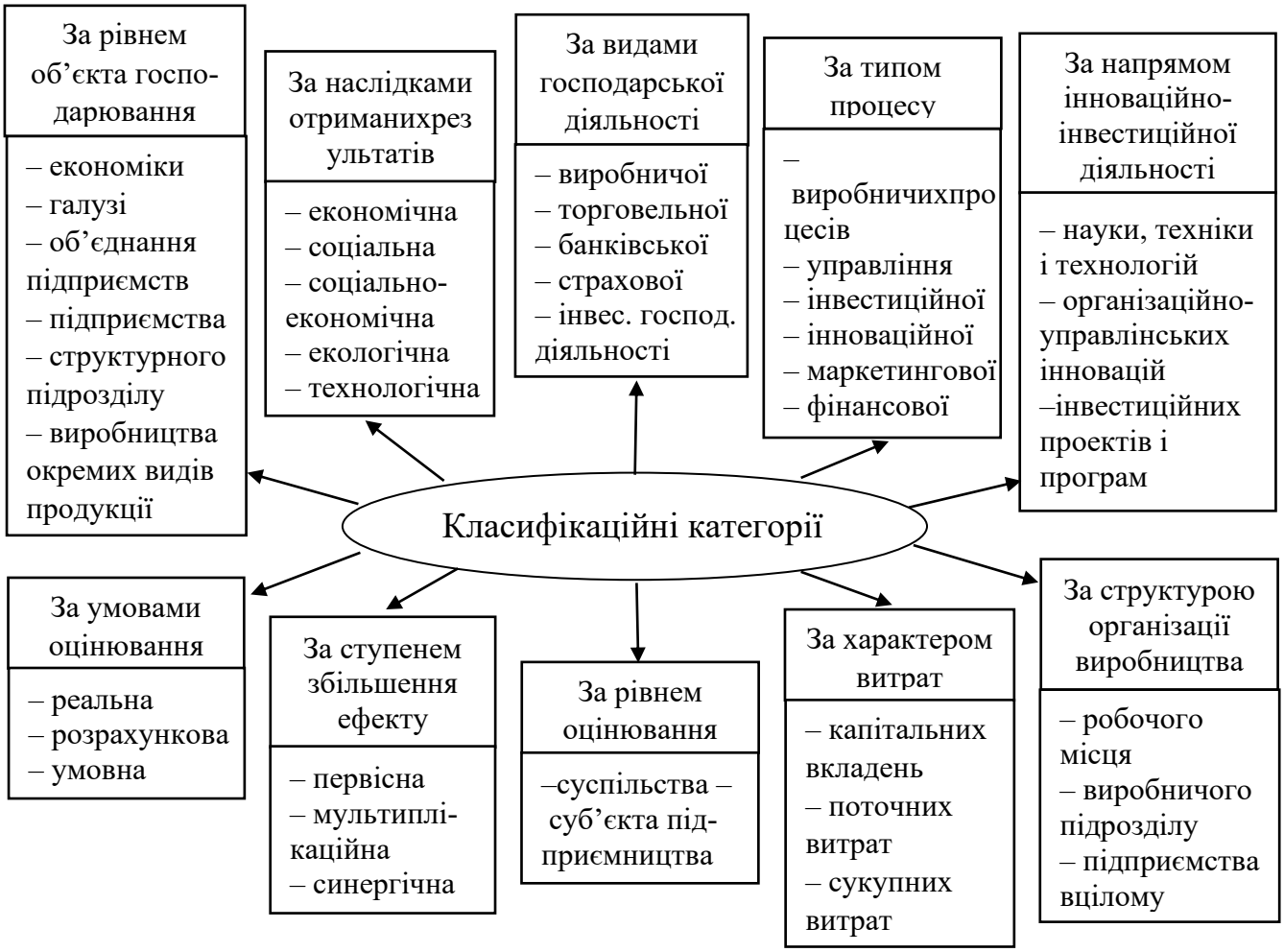

Рисунок 1.2 – Класифікація ефективності

Джерело: складено автором на основі[29; 51]

Є. Градобоєв розглядає виробничу ефективність як здатність підприємства отримувати якнайбільшу кількість корисних благ у розрахунку на одиницю використаних ресурсів, зберігаючи при цьому збалансовану взаємодію всіх своїх підсистем [9].

З. Є. Шершньова розглядає виробничу ефективність аналізуючи використання виробничого потенціалу підприємства та рівень задоволення потреб споживачів (у порівнянні з конкурентами). На її думку, виробнича ефективність є системою єдино організованих, взаємопов'язаних та взаємозамінних ресурсів, які є окремими виробничими та управлінськими підсистемами підприємства [59].

З мікроекономічної точки зору, виробництво можна вважати ефективним лише тоді, коли при наявних та доступних технологічних та ресурсних можливостях збільшення обсягу виробництва одного товару не може бути

здійснено без шкоди для виробництва іншого. За таких умов вважається, що економіка знаходиться на межі своїх виробничих можливостей, а ресурси розподілені між виробництвами так, що створюють найбільшу продуктивність в усіх галузях одночасно [43].

Багато економістів пояснюють сутність ефективності виробничої діяльності в досягненні максимальних результатів в інтересах суспільства при мінімальних витратах. Це означає, що оскільки ресурси є обмеженими і забезпечити нелімітоване виробництво неможливо, то люди повинні обирати які товари виготовляти, а від яких можна відмовитися.

В іноземних виданнях розмежовують поняття технічної або виробничої ефективності (technical efficiency) та ефективності розподілення ресурсів (allocative efficiency). Перший термін трактується як максимізація випуску продукції за наявних обсягів ресурсів, а другий термін – мінімізація використання ресурсів для виготовлення фіксованого обсягу продукції [56].

Отже, поняття виробничої ефективності є вузьким трактуванням економічної ефективності вцілому. Її можна розуміти як співвідношення реалізованої продукції та послуг з витратами на їх виробництво. Показники ефективності зазвичай описують якість та повноту використання факторів виробництва. Завдяки даним використання трудових ресурсів розраховують продуктивність праці, природних ресурсів – матеріаломісткість та енергомісткість виробництва, матеріальних ресурсів – капіталовіддачу.

1.2. Методичні підходи до оцінки ефективності виробничої діяльності підприємства

Для кількісного виміру планового або фактичного рівня ефективності виробничої діяльності підприємства перш за все потрібно обрати методику оцінювання та відповідну систему показників.

Найпоширенішим є традиційний методичний підхід до оцінювання ефективності діяльності. Він побудований на основі схеми факторного аналізу,

яку у 1907 році розробила компанія «Дюпон». Ця модель відображає логічні зв'язки між показниками рентабельності, що коригуються на ряд фінансових коефіцієнтів [24]. У традиційному підході усі показники поділяються на два рівня: узагальнюючі та показники окремих видів ресурсів підприємства (трудові, основні виробничі та оборотні фонди, фінансові кошти та капітальні вкладення). Кожна з перелічених груп включає в себе абсолютні та відносні показники (рисунок 1.3).

Система показників ефективності виробництва

Узагальнюючі показники	**Показники ефективності використання**		
	праці (персоналу)	**виробничих фондів**	**фінансових коштів**
виробництво чистої продукції на одиницю витрат ресурсів	темпи зростання продуктивності праці	загальна фондовіддача (за обсягом продукції)	оборотність оборотних коштів
прибуток на одиницю загальних витрат	частка приросту продукції за рахунок зростання продуктивності праці	фондовіддача активної частини основних фондів	рентабельність оборотних коштів
рентабельність виробництва	відносне вивільнення працівників	рентабельність основних фондів	відносне вивільнення оборотних коштів
витрати на одиницю товарної продукції	коефіцієнт використання корисного фонду робочого часу	фондомісткість одиниці продукції	питомі капітальні вкладення (на одиницю приросту потужності або продукції)
частка приросту продукції за рахунок інтенсифікації виробництва	трудомісткість одиниці продукції	матеріаломісткість одиниці продукції	рентабельність капітальних вкладень
народногосподарський ефект використання одиниці продукції	зарплато місткість одиниці продукції	коефіцієнт використання найважливіших видів сировини і матеріалів	строк окупності капітальних вкладень

Рисунок 1.3 –Система показників ефективності виробництва за традиційним методичним підходом

Джерело: складено автором на основі [24]

В науковій літературі часто зустрічається багаточинниковий методичний підхіддо оцінювання ефективності, але він не став загальновизнаним та мало коли використовується в практичній діяльності. В його основі використання

агрегованих індексів ефективності, що часто є складними та важкими для інтерпретації [10].

Для оцінювання ефективності виробничої діяльності використовується математичний підхід, який полягає у використанні методів нелінійної динаміки, узагальнених та складних функцій тощо.

Також виділяють економетричний методичний підхід, що ґрунтується на параметричних та непараметричних методах оцінки ефективності. Параметричними є метод найменших квадратів, стохастичний граничний аналіз, метод без специфікації розподілу, а непараметричними є методи математичного програмування, серед яких можна виділити аналіз оболонки даних, індекси продуктивності та метод вільного розміщення оболонки[36].

Залежно від завдання оцінювання ефективності виробничої діяльності підприємства виділяють такі три методичні підходи[45]:

1. ринковий підхід – використовується для порівняння результатів діяльності досліджуваного підприємства з аналогічним конкурентним;

2. дохідний підхід – відображає позицію покупця та оцінює здатність виробництва продукувати дохід, використовується для оцінки майбутніх доходів;

3. витратний підхід – заснований на розрахунку витрат, що необхідні для ведення ефективної діяльності підприємства, використовується для підприємств, що тривалий час стабільно працюють на ринку.

Наступний методичний підхід сформований на основі концепції «Управління ефективністю» (Performance Management). Згідно з визначенням М. Армстронга, системаPerformance Management є стратегічним та комплексним підходом для підвищення ефективності діяльності підприємства, що ґрунтується на покращенні умов праці та розвитку здібностей усіх працівників.Performance Managementвикористовує систему збалансованих показників (BalanceaScoreCard,BSC), створену Д. Нортоном та Р. Капланом у 90-хроках XX століття.

BalanceaScoreCard містить взаємопов’язані метрики за цілями, задачами та ініціативами, які в сукупності описують стратегію підприємства та шляхи її реалізації. До системиBalanceaScoreCard включені чотири групи показників, що мають причинно-наслідкові зв’язки: фінансові, споживчі, показники внутрішніх бізнес-процесів та показники рівня розвитку та навчання співробітників (рисунок 1.4).Під час проведення аналізу компанія самостійно обирає показники, що найбільшою мірою відповідають виду її виробничої діяльності та цілям підприємництва[12].

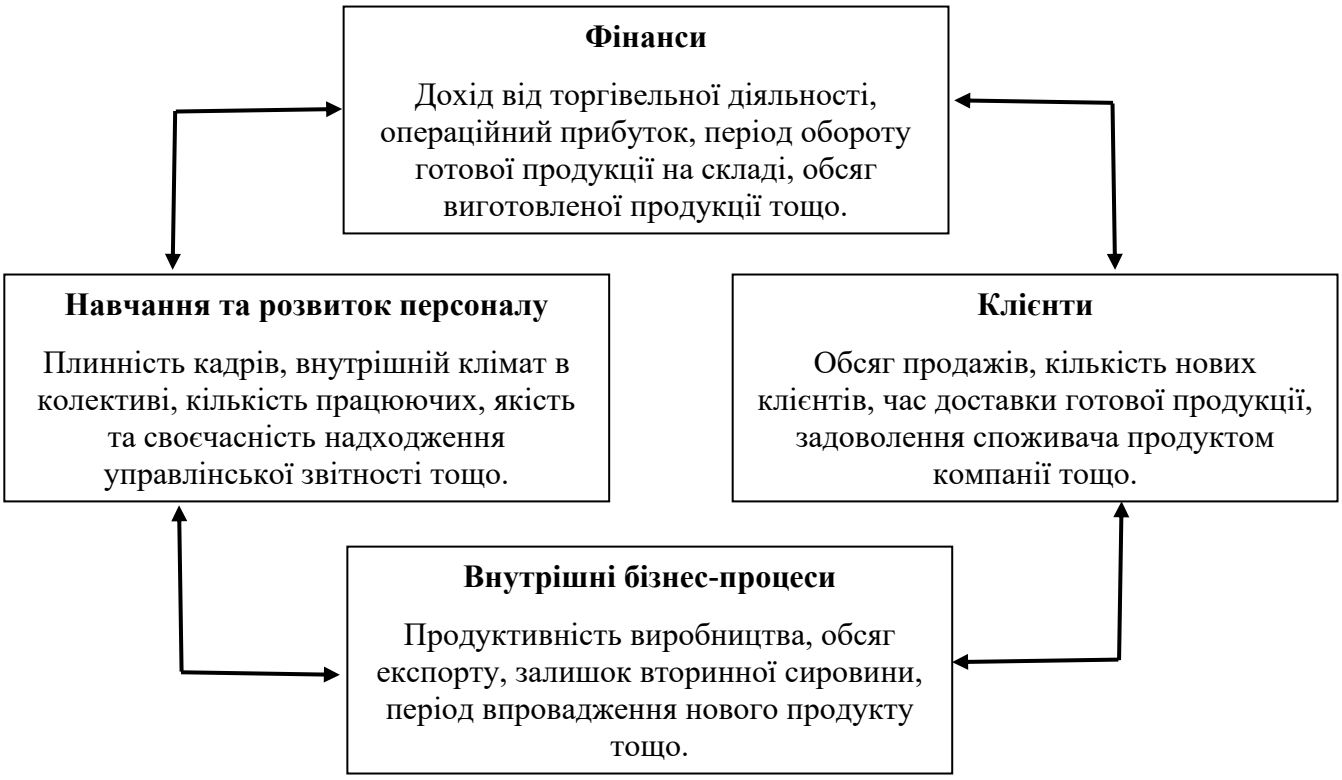

Рисунок 1.4 – Модель збалансованої системи показників (BalanceaScoreCard,BSC)

Джерело: складено автором на основі [12]

Основним показником у системіBSC є економічна додана вартість (Economical Value Added,EVA), що використовується для оцінювання рівня ефективності підприємства з огляду на його здатність перетворювати прибуток в ринкову вартість. Показник EVAпредставляє операційний прибуток після оподаткування з вирахуванням загальної річної вартості капіталу:

$$EVA = (ROA\text{-}WACC)\times TA = EAIT - WACC\times CE, \quad (1.1)$$

де *ROA* - рентабельність активів, *WACC* - середньозважена вартість капіталу, *TA* - сукупні активи, *EAIT* - прибуток підприємства після сплати процентів і податку на прибуток, *CE* - сукупний капітал.

Для обґрунтування фінансових рішень також використовується показник ринкової доданої вартості (MarketValueAdded,MVA). Він відображає зростання ринкової вартості підприємства та показує розмір ринкової премії.MVA використовується для оцінювання ефективності певного напрямку діяльності підприємства (наприклад, виробництва окремого виду продукції):

$$MVA = TMV – CE = MVe + MVd – CE, \quad (1.2)$$

де *TMV*- сукупна ринкова вартість, *MVe* - ринкова капіталізація, *MVd* - ринкова вартість зобов'язань.

Показник грошової доданої вартості (Cash Value Added, CVA), який ще часто називають залишковим грошовим потоком (Residual Cash Flow, RCF), використовують для виміру віддачі від інвестованого капіталу та оцінки ефективності капіталовкладення:

$$CVA = (FCF – Interest) - WACC \times CE, \quad (1.3)$$

де *FCF*- грошовий потік до фінансування, *Interest*- процентні платежі підприємства за зобов'язаннями.

Обраний методичний підхід та відповідно система показників ефективності повинні давати всебічну оцінку використання наявних факторів виробництва та містити загальноекономічні показники. Аналіз повинен проводитися регулярно (на всіх стадіях реалізації проекту або кожного звітного періоду) та відслідковувати динаміку досліджуваних показників в часі. Це допоможе не лише кількісно оцінити ефективність ведення виробничої діяльності, а і вести успішне планування, вчасно реагувати на внутрішні та зовнішні чинники, вносити корективи у поточну діяльність підприємства.

Економісти виділяють три основні системи показників ефективності виробничої діяльності[47]:

1. система, що ґрунтується на кінцевому результаті господарської діяльності підприємства та представлена такими показниками як собівартість,

чистий прибуток, обсяг виробництва в натуральному та грошовому вимірі, термін окупності, рентабельність тощо;

2. система, що утворена показниками результативності, якості та складності трудової діяльності: продуктивність праці, фондоозброєність, трудомісткість продукції, темпи зростання заробітної плати тощо;

3. система, що заснована на формах та методах роботи з персоналом та представлена наступними показниками: плинність кадрів, рівень трудової дисципліни, витрати на управління, соціальна структура персоналу, частка адміністративного персоналу тощо.

Обираючи систему показників доцільно звернути увагу на складові елементи процесу виробництва: праця, предмети праці та засоби праці. Показники, що аналізуються, повинні описувати кожен із цих факторів виробництва, що дає змогу формувати сукупну оцінку ефективності виробництва. Для детального опису механізму розрахунку обрані показники, що дають найбільш повну інформацію про виробничу діяльність підприємства (рисунок 1.5).

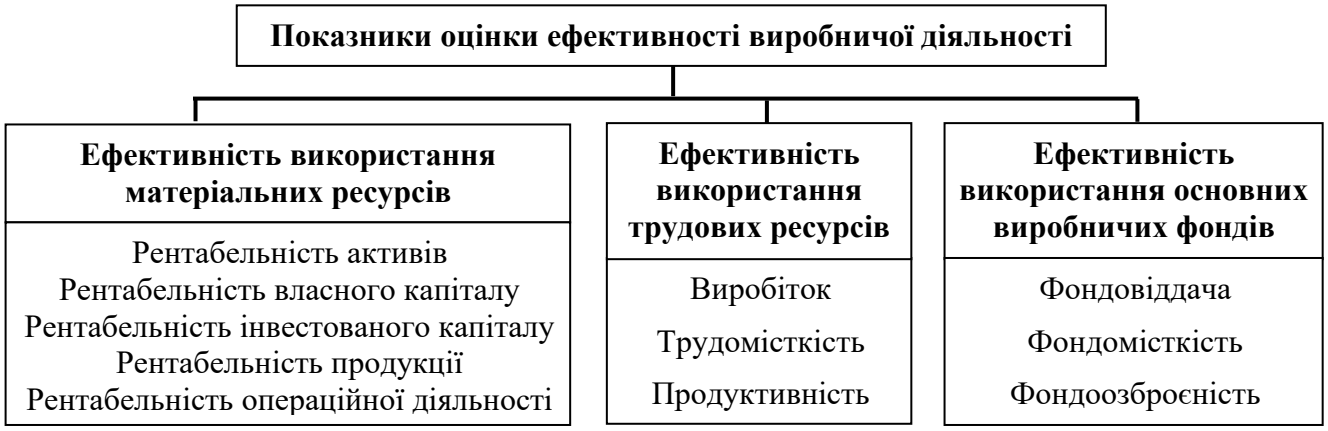

Рисунок 1.5 –Показники оцінки ефективності виробничої діяльності

Джерело: складено автором на основі [11]

Ефективність використання матеріальних ресурсів описується за допомогою рентабельності. Рентабельність (від нім.rentabel – корисний, прибутковий) – це економічна категорія, що характеризує ефективність діяльності підприємства та у загальному вигляді розраховується як відношення прибутку до витрат. Виділяють наступні показники рентабельності:

1. Рентабельність активів - характеризує рівень прибутку, який створюється всіма активами підприємства, що перебувають в його використанні згідно з балансом:

$$Р_{а.} = \frac{ЧП}{\sum А}, \quad (1.4)$$

де *ЧП* – чистий прибуток, $\sum A$ – сума всіх активів підприємства.

2. Рентабельність власного капіталу - характеризує рівень прибутковості власного капіталу, вкладеного у підприємство і характеризує інвестиційну привабливість підприємства:

$$Р_{ВК} = \frac{ЧП}{ВК}, \quad (1.5)$$

де *ВК* – власний капітал.

3. Рентабельність інвестованого капіталу - характеризує ефективність використання не тільки власного капіталу, а й довгострокових кредитів та позик:

$$Р_{ІК} = \frac{ЧП}{ВК+ДЗ}, \quad (1.6)$$

де *ДЗ* – довгострокові зобов'язання.

4. Рентабельність продукції - дає можливість визначити, яка продукція більш прибуткова, тобто вигідніша для виробництва:

$$Р_{прод} = \frac{ЧП}{С}, \quad (1.7)$$

де *С* – загальновиробнича собівартість.

5. Рентабельність продажів - показує, яка питома вага прибутку в загальній сумі виручки від реалізації:

$$Р_{продаж} = \frac{ЧП}{ЧД}, \quad (1.8)$$

де *ЧД* – чистий дохід від реалізації продукції.

Абсолютними показниками ефективності використання трудових ресурсів є дані про чисельність адміністративного та виробничого персоналу, рівень їхньої кваліфікації та освіти, витрати робочого часу та кількість виготовленої продукції чи виконаних робіт. Серед основних відносних показниківефективності використання трудових ресурсів виділяють:

1. Продуктивність праці – характеризує здатність працівників виробляти певну кількість продукції за одиницю часу. Визначається за допомогою показників виробітку та трудомісткості. Може бути представлена в натуральних, грошових та трудових одиницях.

2. Виробіток – показує, яка кількість продукції виготовляється за одиницю робочого часу або яка припадає на одного середньоспискового робітника за певний аналізований період. Виробіток є прямим показником продуктивності:

$$В = \frac{Q}{Т}, \text{або } В = \frac{Q}{Ч}, \quad (1.9)$$

де Q – обсяг виробленої продукції, $Т$–витрати робочого часу на виробництво всієї продукції, $Ч$ –середньоспискова чисельність робітників.

3. Трудомісткість – показує витрати живої праці на виробництво одиниці продукції. Є зворотним показником продуктивності праці, бо чим вище значення цього показника, тим нижчою є продуктивність праці:

$$Т_р = \frac{Ч}{Q} \text{ або} Т_р = \frac{1}{В}. \quad (1.10)$$

Ефективність використання основних фондів оцінюється за допомогою показників технічного стану основних фондів (коефіцієнти зносу та придатності), руху основних фондів (коефіцієнти оновлення та вибуття), а також ефективності використання основних фондів. До останніх відносять:

1. Фондовіддача – характеризує рівень виробництва продукції на одиницю основних виробничих факторів. Показує наскільки ефективно використовуються засоби праці. Показник розраховується як співвідношення вартості виготовленої продукції до вартості основних виробничих фондів за аналізований період:

$$Ф_в = \frac{В_п}{Ф_к}, \quad (1.11)$$

де $В_п$ – вартість виробленої продукції, $Ф_к$– балансова вартість основних виробничих засобів.

2. Фондомісткість – характеризує рівень вартості основних фондів, що припадає на одиницю продукції, вироблену підприємством. Показник зворотний фондовіддачі та розраховується як співвідношення балансової вартості основних виробничих засобів до вартості виробленої продукції:

$$Ф_м = \frac{Ф_к}{В_п} \text{ або } Ф_м = \frac{1}{Ф_в}. \quad (1.12)$$

3. Фондоозброєність– характеризує рівень оснащення основними виробничими фондами персоналу підприємства. Вказує вартість основних засобів, що припадає на одного працівника виробництва. Показник розраховується як співвідношення вартості основних фондів до кількості працівників за аналізований період:

$$Ф_{оз} = \frac{Ф_к}{Ч}. \quad (1.13)$$

Вибір методичного підходу до оцінювання ефективності виробничої діяльності здійснюється індивідуально на кожному підприємстві. Обрана система показників та методика їх розрахунку повинна якнайповніше відображати аналізовану сферу (ефективність певного виду продукції, проекту чи діяльності вцілому), задовольняти мету оцінювання (оцінка доцільності інвестування, оцінка вартості бізнесу) та бути репрезентативною для конкретного споживача інформації (власники підприємства, інвестори, управлінці).

1.3. Фактори впливу на підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства

Ефективність виробничої діяльності підприємства характеризується обмеженою кількістю показників, але на кожен із них впливає дуже багато факторів. Знання та вміння визначати вплив цих факторів на показники ефективності дозволяє управлінцям корегувати бажані результати шляхом взаємодії з потрібними факторами.

Фактор(лат. facere – діяти, виробляти)використовується у синонімічному значенні до словачинник(калька з лат. factor — той, що чинить). Ці терміни вживаються для визначення умови, причини будь-якого процесу. В економіці часто вживається термін драйвер (англ. driver — рушій) – умова або певна діяльність, що має прямий вплив на поточну роботу підприємства.

О. А. Чемерис визначає фактор як систему внутрішніх та зовнішніх причин, що зумовлюють зміну якогось явища та потребують корегування або регулювання в межах певного виду діяльності[53].

На думку В. Яковлева, фактор – це один з основних видів людських та матеріальних ресурсів в економіці країни та окремих підприємств, що має вирішальну роль у виробництві споживчої вартості[31].

В економічній теорії під факторами традиційно розуміються ресурси виробничої діяльності: земля, праця, капітал та інформація. За такого підходу до розуміння терміну можна зробити висновок, що фактори мають фізичну продуктивність та здатні створювати доходи підприємства.

Таким чином даний термін охоплює багато аспектів та може вживатися у значенні причини, обставини або детермінанту. Фактор обов’язково є складовою причинно-наслідкових процесів. В економіці цей термін доцільно розглядати як рушійну силу, що здійснює вплив на значення конкретних економічних показників під час певної господарської діяльності підприємства.

Фактори в економічному аналізі мають багато класифікацій (рисунок 1.6).

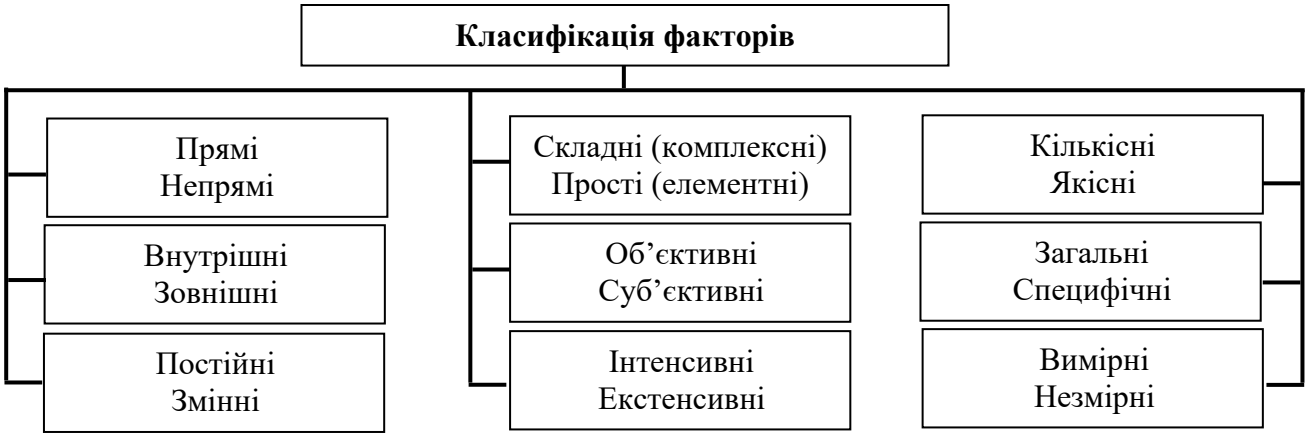

Рисунок 1.6 –Класифікація факторів

Джерело: складено автором на основі [19]

Завдяки такому поділу можна з’ясувати причину досліджуваних явищ та визначити ступінь впливу різних факторів на один і той самий показник. За терміном впливу поділяються на постійні (діють безперервно) та змінні (впливають періодично), за характером впливу – на прямі (впливають безпосередньо) та непрямі (впливають опосередковано). Фактори можуть бути загальними, тобто такими, що діють в у всіх галузях економіки або специфічними для окремого галузі чи навіть показника.Об’єктивні фактори не залежать від людини (наприклад, кліматичні умови), а суб’єктивні фактори зумовлені діяльністю людей та підприємств.

Якщо фактори поєднують кілька чинників, то вони називаються складними (наприклад, трудомісткість виробництва), а якщо лише один, то це прості фактори (наприклад, кількість працівників). Якщо фактор виражає кількісну оцінку явища, то він називається кількісним, а якщо описує внутрішню якість, характеристику, властивість об’єкта, то це якісний фактор. Якщо вплив фактора можна представити в розрахунках певного показника, то це є вимірний фактор, в протилежному випадку – незмірний фактор.

Залежно від мети оцінки ефективності виробничої діяльності підприємства виділяють внутрішні фактори, що визначають результати діяльності підприємства, та зовнішні, що не залежать від діяльності підприємства (рисунок 1.7).

Рисунок 1.7 –Фактори, що впливають на виробничу ефективність

Джерело: складено автором на основі [25]

Також фактори поділяються на екстенсивні та інтенсивні. До екстенсивних факторів підвищення ефективності виробництва відносять фактори, що відображають кількісну зміну показників:

1. фактори збільшення кількості ресурсів, що використовуються (збільшення кількості працівників, засобів праці, предметів праці тощо);

2. фактори збільшення терміну використання ресурсів (подовження терміну користування засобами та предметами праці, збільшення тривалості робочого часу та кількості змін, збільшення тривалості обороту виробничих фондів тощо);

3. фактори усунення невиробничого використання ресурсів (зменшення використання ресурсів на адміністративні цілі, зменшення кількості невиробничого персоналу тощо).

До інтенсивних факторів підвищення ефективності виробничої діяльності належать фактори, що відображають якісну зміну показників:

1. фактори вдосконалення якісних характеристик ресурсів, що використовуються (підвищення кваліфікації робочої сили, модернізація обладнання, покращення якості сировини тощо);

2. фактори вдосконалення процесу функціонуванняресурсів, що використовуються (впровадження нових технологій, поліпшення організації виробництва, вдосконалення системи управління тощо).

О.О. Гетьман пропонує класифікувати фактори ефективності за трьома основними напрямками: управління витратами та ресурсами (зниження матеріаломісткості, трудомісткості, фондомісткості та капіталомісткості виробництва), розвиток та модернізація виробництва (розширення інноваційної діяльності, застосування інноваційних технологій, покращення якості продукції, автоматизація виробничих процесів) та вдосконалення системи управління підприємством (покращення освітнього та кваліфікаційного рівня працівників, матеріальна та нематеріальна мотивація праці тощо) [7].

Для прийняття управлінських рішень часто потрібно проводити комплексний аналіз за всіма показниками, що описують досліджувану сферу.

О.В. Шлягаподіляє усі фактори підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства на дванадцять основних категорій (рисунок 1.8) [60].

Рисунок 1.8 –Фактори підвищення ефективності виробництва

Джерело: складено автором на основі [60]

1. Технологія. Вдосконалення технологій, механізація та автоматизація виробничих процесів мають найбільший вплив на покращення інтенсивних показників ефективності виробництва. Технологічні фактори часто спричиняють зміни в усіх інших категоріях, так як потребують перекваліфікації працівників та зміни в організаційних системах.

2. Обладнання. Продуктивність діючого устаткування на підприємстві залежить не лише від його технічного рівня, а і від своєчасності проведення ремонтних оглядів та робіт, використання обладнання в межах передбаченого терміну експлуатації та в межах передбачених навантажень.

3. Готова продукція. Ефективність виробничої діяльності вимірюється її кінцевим продуктом. Якість, зовнішній вигляд, унікальність виробу зумовлюють його ціну і відповідно прибуток для підприємства. Окрім успішної виробничої діяльності підприємство повинно проводити активну маркетингову та збутову політику, щоб задовольнити споживчий попит.

4. Працівники. Трудові ресурси є одним із трьох факторів виробництва. Висококваліфіковані працівники виробничого та управлінського складу, сприятливий мікроклімат в трудовому колективі сприяють підвищенню ефективності виробничої діяльності.

5. Матеріальні ресурси.Зниження матеріаломісткості, впровадження ресурсозбереження, покращення якості сировини, ведення безвідходного виробництва, управління запасами матеріальних ресурсів мають позитивний вплив на підвищення ефективності.

6. Організація. Робота в колективі потребує такої форми організації, за якої буде рівномірний розподіл обов'язків, делегування завдань компетентним працівникам, дотримання тайм-менеджменту, система заохочення працівників, що досягають високих результатів у своїй діяльності.

7. Стиль управління. В сучасному менеджменті вважається, що управлінець повинен бути не лише керівником, а і лідером. Адже лише поєднуючи особисті якості та набуті кваліфікаційні здібності, управлінець може забезпечити високий рівень ефективності діяльності на будь-якому підприємстві.

8. Методи роботи.Організація виробництва на підприємстві повинна забезпечувати ефективне використання праці робітника.Для цього потрібно покращувати робочі місця, оптимізувати виробничі процеси, забезпечувати комфортні умови праці.

9. Інституціональні механізми. Зовнішній чинник, що передбачає створення державою інституційних одиниць (дослідні організації, наукові центри, інститути, асоціації), діяльність яких допоможе підприємцям вирішити їхні певні проблеми.

10. Інфраструктура. Для ефективної діяльності підприємства потрібен належний рівень розвитку як виробничої інфраструктури (транспорт, зв'язок, електроенергетика, кредитно-фінансові установи), так і соціальної інфраструктури (заклади освіти, охорони здоров'я, культури, побутового обслуговування, пасажирський транспорт).

11. Державна політика. Ефективне суспільне виробництво залежить від діяльності владних структур державної економічної та соціальної політики. Економічне регулювання здійснюється шляхом законотворчої діяльності,

оподаткування, регулювання експортно-імпортних операцій, стимулювання інвестицій та науково-дослідної діяльності.

12. Структурні зміни в суспільстві. Соціально-економічні, соціально-політичні, індустріально-технологічні та соціокультурні зміни відбуваються на рівні як і міжособистісних відносин, так і на глобальному рівні. Ці зміни диктують підприємництву гендерний склад персоналу, технологомісткість виробництва, потребу в екологічному веденні діяльності та ще багато інших тенденцій.

Для забезпечення підприємства високим темпом зростання ефективності виробництва потрібно розглядати всі ці фактори комплексно. В короткостроковій перспективі більшу увагу потрібно приділяти внутрішнім факторам, так як підприємство може на них впливати, а до зовнішніх лише пристосовується.

Класифікуючи фактори підвищення ефективності виробничої діяльності та вдосконалюючи методику їх аналізу, підприємство отримує можливість об’єктивно проаналізувати важливі показники, шляхом звільнення їх від впливу побічних факторів. Також завдяки цьому аналізу з’являється можливість виявити внутрішньогосподарськірезерви, які можна використати для підвищення ефективності виробництва.

Висновки до розділу 1

У розділі було проаналізовано поняття ефективної виробничої діяльності як предмету дослідження. З’ясовано, що виробнича діяльність – це напрямок діяльності підприємства, що передбачає організацію та регулювання процесу перетворення факторів виробництва в готову продукцію. Термін «ефективність» використовується для співвідношення результатів певної діяльності та витрат на її реалізацію. Таким чином, ефективність виробничої діяльності можна трактувати як здатність підприємства виготовляти

якнайбільшу кількість продукції за найменших природних, трудових та матеріальних витрат на виробництво.

Для оцінювання ефективності виробничої діяльності виділяють декілька методичних підходів, що відрізняються методами, принципами та системами показників, що використовуються. Найпоширеніший із них – традиційний підхід, що характеризується поділом показників на два рівня: узагальнюючі та показники окремих видів ресурсів підприємства (трудові, основні виробничі фонди та фінансові кошти). Ефективність використання матеріальних ресурсів вимірюється показниками рентабельності активів, продукції, власного та інвестованого капіталу. Основними відносними показниками ефективності трудових ресурсів є продуктивність, виробіток та трудомісткість. Ефективність використання основних виробничих фондів представлена показниками фондовіддачі, фондомісткості, фондоозброєності та іншими.

Попри те, що ефективність виробничої діяльності представлена обмеженою кількість показників, на кожен із них впливає значна кількість факторів. До зовнішніх факторів відносять державну політику, ринкову інфраструктуру, інституціональні механізми та структурні зміни в суспільстві, а до внутрішніх – технологію виробництва, стан виробничих потужностей, організацію праці, стиль управління, методи роботи, характеристики продукції та матеріальних ресурсів.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «СВИСПАН ЛІМІТЕД»

2.1. Загальна характеристика діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед»

ТОВ «Свиспан Лімітед» є одним із лідерів деревообробної промисловості в Україні. Підприємство спеціалізується на виробництвішліфованих та ламінованих плит, які є конструктивним матеріалом для меблевої індустрії та предметного дизайну. Головну ідею компанії закладено в слогані «Для тих, хто створює», так як асортимент плит налічує більше двохста унікальних декорів, що є найбільшою палітрою на українському ринку. Загальна інформація про підприємство подана в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Загальна інформація про ТОВ «Свиспан Лімітед»

Повненайменування юридичної особи	Товариство з обмеженою відповідальністю "Свиспан Лімітед"
Код ЄДРПОУ	32358806
Дата реєстрації	07.02.2003
Контактна інформація	35000, Рівненська обл., Костопільський район, місто Костопіль, вул. Степанська,9Тел: (03657)21811,(03657)22120 Електронна поштова адреса: swisspan@rv.uar.net
Уповноважена особа	Федишин Юстина Олексіївна - керівник з 16.05.2014
Види діяльності	16.21Виробництво фанери, дерев'яних плит і панелей, шпону (основний) 20.16Виробництво пластмас у первинних формах 22.21Виробництво плит, листів, труб і профілів із пластмас 46.90Неспеціалізована оптова торгівля 35.30Постачання пари, гарячої води та кондиційованого повітря 41.20 Будівництво житлових і нежитлових будівель
Перелік засновників юридичної особи	Компанія "Сорбес Лімітед"; Адреса: 6301, Баарерштрассе, 32, Цуг, Кантон Цуг, Швейцарія.Кінцевий бенефіціарний власник (контролер) – відсутній.
Дані про відокремлені підрозділи юридичної особи	Представництво ТОВ "Свиспан Лімітед" у м. Київ Код ЄДРПОУ: 36950932. Місцезнаходження: 01010, м.Київ, Печерський район, вул. Івана Мазепи, 11-Б
	Надвірнянська філія ТОВ "Свиспан Лімітед" Код ЄДРПОУ: 39206197. Місцезнаходження: 78400, Івано-Франківська обл., Надвірнянський район, місто Надвірна, вул. Соборна, 163

Джерело: складено на основі [40]

Підприємство розпочало свою історію ще у 1944 році, коли було створено трест «Індустрбуд» та почалося будівництво Костопільського домобудівного комбінату. У 2003 році швейцарська група Sorbes AG проінвестувала виробництво заводу та власне створила ТОВ "Свиспан Лімітед". За 17 років діяльності компанія завоювала весь український ринок та веде активну міжнародну торгівлю в Західній Європі та Азії [40].

ТОВ «Свиспан Лімітед» територіально знаходиться у м. Костопіль Рівненської області та має філію у м. Надвірна Івано-франківської області. Особливістю цієї філії є цех імпрегнування (перший в Україні), девиробляється декоративна плівка, яка потрібна для виробництва ламінованої плити.

Організаційна структура ТОВ «Свиспан Лімітед» даними на 1 березня 2020 року налічує 585 чол. (з них 8 сумісників), 295 чол. у Надвірнянській філії, решта у представництві в місті Києві (таблиця 2.1).

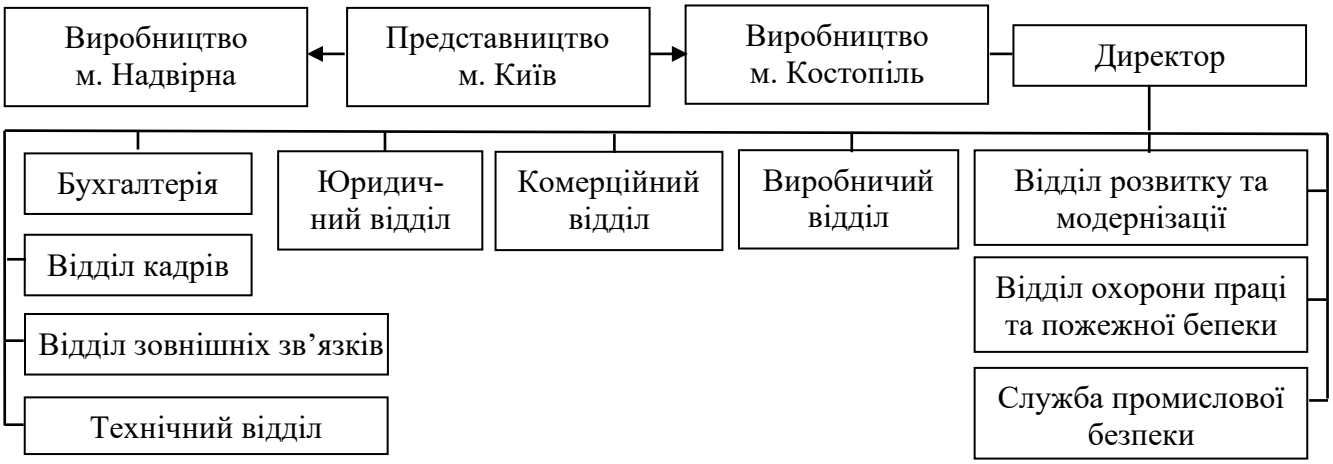

Рисунок 2.1– Організаційна структура ТОВ «Свиспан Лімітед»

Джерело: складено на основі [40]

За Українським класифікатором товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД) ТОВ «Свиспан Лімітед» виготовляє плити деревостружкові шліфовані - ДСП (код 4410 11 10 00) За Державним класифікатором продукції та послуг (ДКПП) ТОВ «Свиспан Лімітед» виготовляє плити деревностружкові та аналогічні деревинні плити з деревини, покриті ізоляційним папером, просоченим меламіновою смолою (код 20.20.13.370).

Попри однорідність видів продукції, що виготовляється, плити відрізняються за своїми фізико-механічними властивостями. ТОВ "Свиспан Лімітед" виготовяє плити різних товщин (10, 16, 18, 22, 25, 28 мм), тиснень (BS, PE, PR,SE, SG, SM, WL),форматів (2750×1830мм та 2440×1830 мм) та декорів (більше 200 варіацій).

Підприємство виготовляє близько 300 тисяч $м^3$ деревостружкових плит у м. Костопількожного рокута понад 200 тисяч $м^3$ ламінованих плит у м. Надвірна. Виробнича потужність цеху ДСП-1 – 750 $м^3$/добу, цеху ДСП-2 – 450 $м^3$/добу і цеху ламінування – 800 $м^3$/добу (з розрахунку на 16 мм плиту).

Продукція, що виготовляється на ТОВ «Свиспан Лімітед» відповідає міжнародній сертифікації ForestStewardshipCouncil (FSC), яка підтверджує, що деревина на виробництво надходить з лісів, у яких господарство ведеться відповідально та діє система відновлювання лісів після вирубки, а також сировина відповідає нормам європейських стандартів Е1.

У 2019 році ТОВ «Свиспан Лімітед» почало виготовляти плити За технологією Ecoline Panel (ELP). Вона передбачає, що деревостружкові плити матимуть малу емісію формальдегіду (≤ 4 мг / 100г.).

Вся продукціяТОВ «Свиспан Лімітед» виготовляється за особливою технологією та сертифікується згідно міжнародних стандартів, екологічних норм та правил. Ці деревостружкові плити відповідають вимогам CARB Phase 2 (норматив«California Air Resources Board», встановлює емісію формальдегіду), IKEA IOS-MAT 0003 (стандарт компанії IKEA, що встановлює вимоги до норм хімічних речовин в продукції) та US EPA (норматив управління з охорони довкілля США щодо норм викидів хімічних речовин) [13].

Основним джерелом інформації про ефективність діяльності підприємства є його фінансова звітність, а саме Баланс (Звіт про фінансовий стан) та Звіт про фінансові результати підприємства (Звіт про сукупний дохід). В таблиці 2.2 нижче наведені темпи зростання основних фінансових показників діяльності підприємства за даними звіту станом на кінець звітних періодів 2017-2018 років.

Таблиця 2.2 –Аналіз основних показників звіту про фінансові результати

Показник	Роки			Темп зростання, %	
	2017	2018	2019	2018 до 2017	2019 до 2018
Валюта балансу	166606	252314	264427	151,44	104,80
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	315121	453960	525974	144,06	115,86
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	-292342	-399285	-458094	136,58	114,73
Валовий прибуток (збиток)	22779	54675	67880	240,02	124,15
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	-25549	-9613	387	37,63	4,03

Джерело: складено автором на основірозрахунків

Отже, можна зробити висновок про те, що ресурси підприємства, які задіяні в основній діяльності, використовуються ефективно так, як темпи приросту чистого доходу перевищують темпи приросту активів підприємства. Перевищення темпу приросту чистого доходу над собівартістю вказує на те, що відбувається умова оптимізації валового прибутку, тобто питома вага повної собівартості в чистому доході підприємства зменшується, що є шляхом до підвищення ефективності діяльності.

Чистий фінансовий результат у 2017 та 2018 роках був представлений збитком (-25 549 тис. грн. та -9 613 тис. грн. відповідно). Це пов’язано з втратою великого ринку збуту в Росії внаслідок політичної ситуації та тривалим пошуком нових можливостей. Варто зауважити, що у 2019 році ТОВ «Свиспан Лімітед» має прибуток у розмірі 387 тис. грн.

Найбільш загальне уявлення про якісні зміни в структурі майнового стану та джерел формування капіталу, а також динаміку цих змін можна отримати за допомогою горизонтального (таблиця 2.3) та вертикального (таблиця 2.4) аналізу звітності[49].

Таблиця 2.3–Горизонтальний аналіз балансу підприємства, тис. грн

Стаття балансу	Роки			Абсолютне відхилення, +,-		Відносне відхилення, %	
	2017	2018	2019	2018 до 2017	2019 до 2018	2018 до 2017	2019 до 2018
Актив							
Майно - всього	166606	252314	265427	85708	13113	51,44	5,20
1. Необоротні активи	44128	77839	91066	33711	13227	76,39	16,99

Продовження таблиці 2.3

1.1 Основні засоби	12150	24688	28564	12538	3876	103,1	15,70
2. Оборотні активи	122478	174475	174361	51997	-114	42,45	-0,07
2.1 Запаси	75190	115964	123764	40774	7800	54,23	6,73
2.1.1 Виробничі запаси	43552	58536	60754	14984	2218	34,40	3,79
2.1.2 Незавершене виробництво	10077	18872	14893	8795	-3979	87,28	-21,08
2.1.3 Готова продукція і товари	21561	38556	45705	16995	7149	78,82	18,54
2.2 Поточна дебіторська заборгованість	37401	41778	31098	4377	-10680	11,70	-25,56
2.3 Гроші та їх еквіваленти, поточні фінансові інвестиції	9363	15776	19469	6413	3693	68,49	23,41
2.4 Витрати майбутніх періодів	19	24	30	5	6	26,32	25,00
Пасив							
Джерела формування капіталу - всього	166606	252314	265427	85708	13113	51,44	5,20
1. Власний капітал	2144	2040	2045	-104	5	-4,85	0,25
1.1 Зареєстрований (пайовий) капітал	34	34	38	0	4	0	11,76
2. Зобов'язання і забезпечення	151724	247045	255064	95321	8019	62,83	3,25
2.1 Довгострокові зобов'язання і забезпечення	89626	181870	185894	92244	4024	102,9	2,21
2.2 Поточні зобов'язання і забезпечення	62098	65175	69170	3077	3995	4,96	6,13
2.2.1 Поточна кредиторська заборгованість	57754	57556	59369	-198	1813	-0,34	3,15

Джерело: складено автором на основірозрахунків

Отже,за аналізований період відбулося збільшення вартості майнаТОВ «Свиспан Лімітед» на 98 821 тис. грн або 59,31%, що свідчить про нарощення майнового потенціалу підприємства. Високий темп приросту мають оборотні активи (51883 тис. грн або 42,36%). З них позитивним є зростання обсягу грошей та їх еквівалентів, поточних фінансових інвестицій на 10106 тис. грн. (107,93%).Негативним є збільшеня вартості готової продукції на 24144 тис. грн. (111,97%), щоможе свідчити про зниження ефективності маркетингової діяльності підприємства.

Темп приросту власного капіталу має негативну тенденцію та набуває від’ємного значення -99 тис. грн. або -4,62% за аналізований період. Довгострокові зобов’язання та забезпечення збільшилася на 96 268 тис. грн. або 107,41%, що свідчить про зростання фінансових можливостей підприємства в оперативному маневруванні джерелами покриття його потреб, а отже, про

довіру до підприємства зі сторони банків та інших кредиторів. Розмір кредиторської заборгованості (59 369 тис. грн. у 2019 р.) перевищує розмір дебіторської заборгованості (31 098тис. грн. у 2019 р.), що свідчить про відсутність платіжної рівноваги та недостатність власного капіталу для фінансування діяльності підприємства.

Таблиця 2.4–Вертикальний аналізбалансу підприємства, тис. грн

Стаття балансу	**2017**		**2018**		**2019**		**Абсолютне відхилення, +,-**	
	сума, тис. грн.	**питома вага, %**	**сума, тис. грн.**	**питома вага, %**	**сума, тис. грн.**	**питома вага, %**	**2018 до 2017**	**2019 до 2018**
Актив								
Майно - всього	166606	100	252314	100	265427	100	-	-
1. Необоротні активи	44128	26,49	77839	30,85	91066	34,31	4,36	3,46
1.1 Основні засоби	12150	7,29	24688	9,78	28564	10,76	2,49	0,98
2. Оборотні активи	122478	73,51	174475	69,15	174361	65,69	-4,36	-3,46
2.1 Запаси	75190	45,13	115964	45,96	123764	46,63	0,83	0,67
2.1.1 Виробничі запаси	43552	26,14	58536	23,20	60754	22,89	-2,94	-0,31
2.1.2 Незавершене виробництво	10077	6,05	18872	7,48	14893	5,61	1,43	-1,87
2.1.3 Готова продукція і товари	21561	12,94	38556	15,28	45705	17,22	2,34	1,94
2.2 Поточна дебіторська заборгованість	37401	22,45	41778	16,56	31098	11,72	-5,89	-4,84
2.3 Гроші та їх еквіваленти, поточні фінансові інвестиції	9363	5,62	15776	6,25	19469	7,33	0,63	1,08
2.4 Витрати майбутніх періодів	19	0,01	24	0,01	30	0,01	0,00	0,00
Пасив								
Джерела формування капіталу - всього	166606	100	252314	100	265427	100	-	-
1. Власний капітал	2144	1,29	2040	0,81	2045	0,77	-0,48	-0,04
1.1 Зареєстрований (пайовий) капітал	34	0,02	34	0,01	38	0,01	-0,01	0,00
2. Зобов'язання і забезпечення	151724	91,07	247045	97,91	255064	96,10	6,84	-1,82
2.1 Довгострокові зобов'язання і забезпечення	89626	53,80	181870	72,08	185894	70,04	18,29	-2,04
2.2 Поточні зобов'язання і забезпечення	62098	37,27	65175	25,83	69170	26,06	-11,44	0,23
2.2.1 Поточна кредиторська заборгованість	57754	34,67	57556	22,81	59369	22,37	-11,85	-0,44

Джерело: складено автором на основірозрахунків

За даними вертикального аналізу балансу, за аналізований період відбулося зменшення частки оборотних активів від 73,51 % у 2017 р. до 65,69 % у 2019 р. та відповідне збільшення частки необоротних активів, що є незадовільною ознакою майнового стану. Зниження частки дебіторської заборгованості від 22,45% (37 401тис. грн.) у 2017 році до 11,72% (31 098 тис. грн.) у 2019 році свідчить про відчутне поліпшення стану розрахунків з дебіторами.

Обсяг зобов'язань та забезпечень в структурі джерел формування капіталу значно перевищує обсяг власного капіталу, що є негативною характеристикою. Однак, у структурі пасивів зменшується частка поточних зобов'язань та забезпечень (від 37,27% у 2017 р. до 26,06% у 2019 р.) та поточної кредиторської заборгованості (від 34,67% у 2017 р. до 22,37% у 2019 р.), що має позитивний вплив на платоспроможність підприємства.

Аналіз фінансової звітності показав, що на підприємствіє як і позитивні, так і негативні тенденції. Фінансовий стан підприємства є неоднозначним та потребує подальшого детального дослідження для обгрунтування системи заходів щодо його поліпшення.

Стружкові плити є найпоширенішим матеріалом для виготовлення меблів та в багатьох інших галузях.Однак, таке виробництво є дуже капіталомістким, потребує складної сертифікації та не можливе без цілої системи налагодженого забезпечення матеріалами. Саме через в Україні не більше десятка підприємств, що виготовляють ДСП та ЛДСП. ТОВ «Свиспан Лімітед» є найпотужнішим та найбільшим з них. Робота підприємства орієнтується на розширення ринків збуту,примножуючи свої можливості та потенціал. Значний акцент робиться на екологічній безпеці та підвищенні рівня умов праці.

2.2. Аналіз економічного стану ТОВ «Свиспан Лімітед»

Важливе значення для підвищення ефективності фінансової діяльності має розміщення і групування активів підприємства. Аналіз основних фондів

підприємства дозволяє визначити стан, структуру та динаміку основних і оборотних активів підприємства, групи основних та оборотних активів підприємства, необхідних для забезпечення технологічного процесу, основні методи планування потужності підприємства та рівень потреби в основних і оборотних активах.

Для характеристики забезпечення підприємства основними засобами, аналізу їх стану та ефективності використання розглянемо наступні показники (розрахунок подано в таблиці 2.5) [19]:

- фондомісткість - показник, який характеризує рівень середньорічної вартості основних засобів на одиницю вартості виробленої валової продукції;
- фондоозброєність - показник, що характеризує рівень забезпеченості основними виробничими фондами промислово-виробничого персоналу підприємства;
- коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні підприємства - визначається як відношення вартості основних виробничих засобів (за вирахуванням суми їхнього зносу) до вартості майна підприємства;
- коефіцієнт зносу - характеризує частку вартості основних засобів, що її списано на витрати виробництва в попередніх періодах;
- коефіцієнт придатності основних засобів - відображає частку основних засобів, придатну для експлуатації в процесі господарської діяльності;
- фондовіддача основних засобів - показник, який відображає обсяг валової (товарної) продукції у вартісному вираженні на одиницю (1 грн.) середньорічної вартості основних засобів, які беруть участь у виробництві цієї продукції;
- рентабельність основних засобів - це відносний показник, який характеризує рівень ефективності (прибутковості підприємства) від використання основних засобів.

Таблиця 2.5 –Показники стану та ефективності використання основних засобівТОВ «Свиспан Лімітед»

Показник	Роки			Абсолютне відхилення, +,-		Темп приросту, %
	2017	2018	2019	2018 до 2017	2019 до 2018	2019 до 2017
1. Фондомісткість	0,042	0,0618	0,0624	0,0203	0,0005	50,03
2. Фондоозброєність	12,174	12,360	24,204	0,186	11,844	98,81
3. Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні підприємства	0,073	0,098	0,108	0,025	0,010	48,12
4. Коефіцієнт зносу основних засобів	3,234	1,746	1,609	-1,488	-0,136	-50,23
5. Коефіцієнт придатності основних засобів	-2,234	-0,746	-0,609	1,488	0,136	72,72
6. Фондовіддача	6,126	6,697	7,057	0,571	0,360	15,19
7. Рентабельність основних засобів	-2,241	-0,066	1,233	2,175	1,299	155,00

Джерело: складено автором на основірозрахунків

Проаналізувавши отримані результати, можна зробити висновок, що ТОВ «Свиспан Лімітед» забезпечене основними засобами, до того ж фондомісткість з кожним роком зростає (темп приросту 50,03 %) і це є позитивною тенденцією. Коефіцієнт реальної вартості основних засобів повинен становити >0,5, але фактичне значення значно менше (0,108 у 2019 р.). Коефіцієнт зносу основних засобів на критичному рівні, проте його значення зменшується, і в даному це є позитивна тенденція. Частка основних засобів, що придатна для експлуатації в процесі господарської діяльності взагалі є від'ємною, але також має тенденцію до підвищення. Темп приросту фондовідачі становить 15,19 %, що свідчить про зростання ефективності використання основних фондів.

Для аналізу майнового стану в таблиці 2.6 подано розрахунок наступних показників [21]:

- коефіцієнт зносу - характеризує ступінь зносу та відшкодування витрат на формування основних фондів;

- коефіцієнт оновлення - визначає інтенсивність капітальних інвестицій і представляє собою відношення вартості об'єктів, які надійшли протягом звітного періоду, до їх загальної вартості на кінець періоду;

- коефіцієнт вибуття - показує інтенсивність вибуття основних засобів, тобто ступінь вибуття тих об’єктів, які морально застарілі, зношені або непридатні для подальшого використання.

Таблиця 2.6– Аналіз майнового стану

Показник	**Роки**			**Абсолютне відхилення, +,-**		**Темп приросту, %**
	2017	**2018**	**2019**	**2018 до 2017**	**2019 до 2018**	**2019 до 2017**
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,789	0,838	0,678	0,049	-0,160	-14,01
Коефіцієнт оновлення осн. засобів	-0,145	0,508	0,136	0,653	-0,372	193,46
Коефіцієнт вибуття основних засобів	-0,127	1,032	0,157	1,159	-0,875	223,84
Загальний коефіцієнт надходження	0,134	0,662	0,236	0,528	-0,426	76,69
Коефіцієнт приросту основних засобів	0,279	0,154	0,101	-0,125	-0,054	-63,93

Джерело: складено автором на основірозрахунків

Значення цих показників формується під впливом багатьох чинників: терміни використання основних засобів, їх склад і структура, прийнята на підприємстві амортизаційна політики тощо. Тому оцінювати їх доцільно виходячи зі специфіки діяльності підприємства. У 2018 році усі коефіцієнти покращилися, що пов’язано з оновленням складу основних засобів. У 2019 році значних змін не відбувалося.

У даному розділі також буде доцільним розглянути показники ділової активності ТОВ «Свиспан Лімітед» (таблиця 2.7). Серед них виділяємо такі [6]:

- коефіцієнт оборотності оборотних засобів - характеризує відношення виручки (валового доходу) від реалізації продукції, без урахування податку на додану вартість та акцизного збору до суми оборотних засобів підприємства;

- коефіцієнт оборотності запасів - вказує на ефективність управління запасами. Значення показника свідчить про кількість оборотів, що здійснили запаси за рік;

- коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості -вказує на ефективність управління заборгованістю клієнтів і інших дебіторів. Значення коефіцієнта демонструє кількість оборотів дебіторської заборгованості, тобто скільки разів дебітори погасили свої зобов'язання перед компанією;

- коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості – показує розширення або зниження комерційного кредиту, наданого підприємству;

- коефіцієнт тривалості одного обороту - показник ділової активності, який вказує на ефективність управління оборотними активами підприємства. Значення коефіцієнта демонструє період, протягом якого оборотні активи здійснюють один повний оборот;

- тривалість одного обороту дебіторської заборгованості - індикатор ефективності відносин з клієнтами, який показує, як довго останні погашають свої рахунки. Коефіцієнт дає уявлення про платіжну дисципліну покупців;

- тривалість одного обороту кредиторської заборгованості - показник ділової активності, який використовується для оцінки ефективності управління кредиторською заборгованістю. Значення коефіцієнта вказує на період, протягом якого компанія використовує кошти своїх постачальників і підрядників.

Таблиця 2.7– Показники ділової активності

Показник	**Роки**			**Абсолютне відхилення, +,-**		**Темп приросту, %**
	2017	**2018**	**2019**	**2018 до 2017**	**2019 до 2018**	**2019 до 2017**
Коефіцієнт ділової активності (оборотності оборотних засобів)	2,040	1,994	2,221	-0,046	0,226	8,84
Коефіцієнт оборотності запасів	6,712	6,821	7,540	0,109	0,719	12,33
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	13,953	14,825	21,180	0,872	6,354	51,80
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	5,834	8,949	10,257	3,115	1,308	75,81
Коефіцієнт тривалості одного обороту (дні)	179	183	164	4	-19	-8,12
Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості (дні)	26	25	17	-2	-7	-34,12
Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості (дні)	63	41	36	-22	-5	-43,12

Джерело: складено автором на основірозрахунків

Збільшення коефіцієнтів оборотності оборотних засобів та оборотності запасів свідчать пропришвидшення оборотності, так яку 2017 році запаси здійснили 6,712 оборотів за рік, а у 2019 році 7,540оборотів. Темп приросту оборотності дебіторської заборгованості 51,8 %, це позитивна зміна та може

означати, що дебітори виплачують заборгованості частіше або зменшують суми своїх заборгованостей. Темп приросту оборотності кредиторської заборгованості75,81 %, це свідчить про те, що підприємство має нові зобов'язання або збільшує їх суму. Коефіцієнт тривалості одного обороту показує, що тривалість обороту за аналізований період зменшилася від 179 до 164 днів. Дебіторська заборгованість отримується швидше (17 днів у 2019 році), ніж виплачується кредиторська (36 днів у 2019 році).

Аналіз трудових ресурсів ТОВ «Свиспан Лімітед» наведено у таблиці 2.8. У ньому розглянуто наступні показники [30]:

- вартісний показник продуктивності– визначається як відношення вартості виробленої продукції до середньооблікової чисельності працівників;

- коефіцієнт обороту за наймом - це відношення чисельності всіх прийнятих працівників за даний період до середньоспискової чисельності працівників;

- коефіцієнт обороту за вибуттям - це відношення усіх вибулих працівників до середньоспискової чисельності працівників;

- коефіцієнт стійкості персоналу – відношення чисельності працівників зі стажем роботи в організації більше одного року до середньооблікової кількості працівників за відповідний період.

Таблиця 2.8–Аналіз ефективності управління трудовими ресурсами ТОВ «Свиспан Лімітед»

Показник	**Роки**			**Абсолютне відхилення, +,-**		**Темп приросту, %**
	2017	**2018**	**2019**	**2018 до 2017**	**2019 до 2018**	**2019 до 2017**
Вартісний показник продуктивності	315,753	446,811	510,654	131,059	63,843	61,73
Коефіцієнт обороту за наймом	0,009	0,031	0,024	0,022	-0,007	169,15
Коефіцієнт обороту за вибуттям	0,006	0,014	0,011	0,008	-0,003	77,64
Коефіцієнт стійкості персоналу підприємства	0,985	0,955	0,965	-0,030	0,010	-2,02

Джерело: складено автором на основірозрахунків

Темп приросту вартісного показника продуктивності 61,73%, що є позитивною тенденцією. Для аналізу коефіцієнтів стійкості персоналу, обороту за наймом та вибуттямварто зауважити, що підприємство знаходиться в невеликому місті, для якого не характерна швидка плинність кадрів. Більшість звільнень стосується працівників пенсійного віку та звільнень за порушення робочої дисципліни. Темп приросту коефіцієнту за наймом становить 169,15 %, боу 2018 році підприємство отримало сертифікацію Ecoline Panel на виробництво, що потребувало залучення нових працівників.

Наступним кроком буде проведення аналізу ліквідності підприємства (таблиця 2.9). Для цього розглянемо наступні показники: [41]

- коефіцієнт покриття - це індикатор здатності компанії відповідати за поточними зобов'язаннями за допомогою оборотних активів;

- коефіцієнт абсолютної ліквідності – дозволяє визначити частку короткострокових зобов’язань, що підприємство може погасити найближчим часом, не чекаючи оплати дебіторської заборгованості й реалізації активів;

- коефіцієнт поточної ліквідності - показує, яку частину поточних зобов’язань підприємство спроможне погасити за рахунок найбільш ліквідних оборотних коштів (грошових коштів та їх еквівалентів, фінансових інвестицій та дебіторської заборгованості);

- співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості.

Таблиця 2.9– Аналіз ліквідності підприємстваТОВ «Свиспан Лімітед»

Показник	**Оптимальне значення**	**Роки**			**Абсолютне відхилення, +,-**		**Темп приросту,%**
		2017	**2018**	**2019**	**2018 до 2017**	**2019 до 2018**	**2019 до 2017**
Коефіцієнт покриття	1,0 – 2,0/3,0	1,972	2,677	2,520	0,705	-0,156	27,80
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0,6	0,151	0,242	0,281	0,091	0,039	86,68
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,2 – 0,25	0,762	0,898	0,731	0,136	-0,166	-3,94
Співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості	<1,0	2,750	2,128	2,785	-0,621	0,657	1,30

Джерело: складено автором на основірозрахунків

За даними таблиці, значення коефіцієнта покриття задовільняє оптимальне (в межах від 1 до 3), отже підприємство володіє значним обсягом вільних ресурсів. В період з 2017 р. по 2019 р. цей показник зріс на 27,80 %. Значення коефіцієнта абсолютної ліквідності не відвовідає оптимальному значенню (більше0,6), але має позитивний темп приросту (86,68 %), його значення у 2017 р. 0,151, а у 2019 р. 0,281. Коефіцієнт поточної ліквідності вище нормативного значення 0,2-0,25 і становить у 2017 р. 0,762 та у 2019 р. становить 0,731. Від'ємний приріст (-3,94 %) цього показника вважається позитивним явищем. Значне перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською (2,750 у 2017 р. та 2,785 у 2019 р.) свідчить про відсутність платіжної рівноваги та недостатність власного капіталу для фінансування діяльності підприємства.

Наступним кроком аналізу буде проведення аналізу платоспроможності ТОВ «Свиспан Лімітед», що представлений в таблиці 2.10 та передбачає розрахунок наступних показників [50]:

- коефіцієнт платоспроможності(автономії) -показує, яку частину у загальних вкладеннях у підприємство складає власний капітал;

- коефіцієнт фінансової стабільності – характеризує здатність компанії відповідати за своїми зобов'язаннями в середньо - і довгостроковій перспективі. Значення цього показника ідентифікує скільки гривень власного капіталу припадає на гривню зобов'язань підприємства;

- коефіцієнт фінансового левериджу - відображає структуру капіталу підприємства, а також, певною мірою, ризик структури капіталу;

- коефіцієнт забезпеченості власними коштами - характеризує рівень забезпеченості підприємства власними джерелами формування оборотних активів та відображає обсяг власних джерел, що використані для формування оборотних активів, на одиницю цих активів;

- коефіцієнт маневреності власного капіталу - показує, яка частина власного капіталу може бути використана для фінансування оборотних активів, а яка частина спрямована на необоротні.

Таблиця 2.10 – Аналіз платоспроможності ТОВ «Свиспан Лімітед»

Показник	Роки			Абсолютне відхилення, +,-		Темп приросту, %
	2017	2018	2019	2018 до 2017	2019 до 2018	2019 до 2017
Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	0,089	0,021	0,035	-0,068	0,015	-60,36
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,100	0,022	0,038	-0,078	0,016	-62,11
Коефіцієнт фінансового левериджу	6,022	34,517	19,854	28,495	-14,663	229,67
Коефіцієнт забезпеченості власними коштами	-0,298	-0,358	-0,374	-0,060	-0,015	25,23
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	11,195	47,887	28,348	36,691	-19,538	153,22

Джерело: складено автором на основірозрахунків

Коефіцієнт автономії має оптимальне значення 0,5 – ні один із результатів не досягає цього рівня, що свідчить про низький рівень автономності підприємства, а відповідно і низький рівень платоспроможності. Варто зазначити, що простежується негативна тенденція до зменшення цього значення (темп приросту -60,36 %). Якщо ефект фінансового левереджа додатній, то додаткове залучення кредитних коштів є бажаним. Усі розраховані значення цього коефіцієнта свідчать про існування фінансового ризику щодо втрати фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. Для коефіцієнта забезпеченості власними коштами нормальним вважається значення > 0,1, але усі розраховані показники мають від'ємне значення. Це означає, що підприємство не достатньо забезпечене власними коштами. Позитивна тенденція простежується лише за коефіцієнтом маневреності власного капіталу (темп зростання 153,22 %), що свідчить про достатність власних фінансових ресурсів для фінансування необоротних активів і частини оборотних.

Аналіз рентабельності ТОВ «Свиспан Лімітед», що представлено в таблиці 2.11, проведено за наступними показниками [50]:

- коефіцієнт рентабельності чистих активів– характеризує рівень прибутку, що створюється всіма активами підприємства, які перебувають у його використанні згідно з балансом;

- коефіцієнт рентабельності власного капіталу–показує скільки прибутку згенеровано на одиницю залучених власних коштів, характеризує рівень прибутковості власного капіталу, вкладеного в дане підприємство;

- коефіцієнт рентабельності інвестованого капіталу–показник, що характеризує ефективність використання власного капіталу, довгострокових кредитів та позик;

- коефіцієнт рентабельності продукції –визначається як відношення чистого прибутку від реалізації до собівартості продукції. Цей показник дає можливість визначити, яка продукція більш прибуткова, тобто вигідніша для виробництва;

- рентабельність продажу–показує, яку суму операційного прибутку отримує підприємство з кожної гривні проданоїпродукції.

Таблиця 2.11 – Аналіз рентабельності ТОВ «Свиспан Лімітед»

Показник	**Роки**			**Абсолютне відхилення, +,-**		**Темп приросту, %**
	2017	**2018**	**2019**	**2018 до 2017**	**2019 до 2018**	**2019 до 2017**
Коефіцієнт рентабельності чистих активів	-0,201	-0,046	0,001	0,155	0,047	100,74
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	-1,717	-1,824	0,041	-0,108	1,866	102,41
Коефіцієнт рентабельності інвестованого капіталу	-0,244	-0,051	0,002	0,193	0,053	100,81
Коефіцієнт рентабельності продажу	1,078	1,137	1,148	0,059	0,011	6,52
Коефіцієнт рентабельності продукції	-0,087	-0,024	0,001	0,063	0,025	100,97

Джерело: складено автором на основірозрахунків

Для коефіцієнта рентабельності чистих активів нормативним є значення $\geq$0,14. Усі розраховані значення є значно меншими цього нормативу, бо у 2017 та 2018 роках на підприємстві мав місце збиток. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу також не задовольняє нормативне значення $\geq$0,2. Коефіцієнт рентабельності інвестованого капіталу показує, що підприємство неефективно використовує власний капітал та свої довгострокові пасиви. Коефіцієнт рентабельності продажу показує, що продукція окупає витрати на своє виробництво і має позитивну тенденцію до зростання (на 6,52 %). Коефіцієнт

рентабельності продукції на незадовільному рівні, це пояснюється тим, що підприємство несе збитки (якщо аналізувати чистий дохід, а не прибуток від реалізації, як в попередньому показнику) і виробництво не окупається.

За допомогою аналізу економічного стану ТОВ «Свиспан Лімітед»було виявлено негативні тенденції серед показників платоспроможності та рентабельності. Причиною цього є збитковість підприємства у 2017-2018 рр. через проблеми на ринку збуту та низька забезпеченість власними коштами, так як підприємство працює на основі іноземних інвестицій.Позитивними є значення показників ділової активності та ефективності управління трудовими ресурсами.

2.3. Аналіз ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед»

Для грунтовного аналізу ефективності виробничої діяльності необхідно розрахувати коефіцієнти використання та змінності обладнання, рентабельність виробництва, продуктивність праці, трудомісткість продукції та інші показники, що представлені в таблиці 2.12.

Таблиця 2.12– Аналіз показників ефективнсті виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед»

Показник	**Роки**			**Абсолютне відхилення, +,-**		**Темп приросту, %**
	2017	**2018**	**2019**	**2018 до 2017**	**2019 до 2018**	**2019 до 2017**
Коефіцієнт використання обладнання	0,750	0,795	0,812	0,05	0,02	8,27
Коефіцієнт змінності обладнання	0,930	0,890	0,900	-0,04	0,01	-3,23
Коефіцієнт рентабельності виробництва	0,078	0,137	0,148	0,06	0,01	90,17
Коефіцієнт завантаженості	0,570	0,632	0,579	0,06	-0,05	1,67
Коефіцієнт рентабельності оборотних коштів	-0,153	-0,038	0,001	0,12	0,04	100,95
Продуктивність праці	0,152	0,208	0,239	0,06	0,03	56,70
Трудомісткість продукції	6,568	4,809	4,191	-1,76	-0,62	-36,18
Зарплатомісткість продукції	0,267	0,292	0,297	0,02	0,01	11,36

Джерело: складено автором на основірозрахунків

Коефіцієнт використання обладнання показує відношення фактичної продуктивності обладнання до нормативної. За аналізований період його значення зросло на 8,27 %. Погіршення показників коефіцієнта змінності обладнання (від 0,93 у 2017 р. до 0,90 у 2019 р.) спричинене збільшенням його кількості. Рентабельність виробництва на низькому рівні (0,148 у 2019 р.), але має високий темпприросту (90,17 %) за аналізований період.

Згідно з коефіцієнтом завантаженості, на 1 грн реалізованої продукції підприємства припадає 0,579 грн оборотних коштів. У 2017 та 2018 рр. рентабельність оборотних коштів була від'ємного значення, так як діяльність підприємства мала збитковий характер.

Показники продуктивності праці та трудомісткості продукції є зворотніми. Вони показують, що на виробництво одиниці продукції витрачається 6,568 людино-годин у 2017 році та 4,191 людино-годин у 2019 році. В даному випадку зменшення показника на 0,62 є позитивною тенденцією. Зарплатомісткість показує, що на 1 грн виготовленої продукції припадає 0,267 грн заробітної плати.

У ході аналізу були виявлені негативні тенденції щодо ефективності використання основних засобів підприємства, тому це потребує вивчення їх обсягу, складу та структури (таблиця 2.13).

Таблиця 2.13– Аналіз основних засобів ТОВ "Свиспан Лімітед"

Види основних засобів	**2017**		**2018**		**2019**		**Темп приросту, %**
	сума, тис. грн.	**питома вага, %**	**сума, тис. грн.**	**питома вага, %**	**сума, тис. грн.**	**питома вага, %**	**2019 до 2017**
Земельні ділянки	340,05	2,80	391,7	1,59	410,18	1,44	20,62
Інвестиційна нерухомість	145,93	1,20	174,76	0,71	186,5	0,65	27,80
Будинки, споруди та передавальні пристрої	2077,45	17,10	2532,58	10,26	2697,02	9,44	29,82
Машини та обладнання	7664,13	63,08	17365,93	70,34	20975,64	73,43	173,69
Транспортні засоби	1825,24	15,02	4075,6	16,51	4133,01	14,47	126,44
Інструменти, прилади, інвентар	60,74	0,50	96,74	0,39	110,22	0,39	81,46
Інші основні засоби	36,46	0,30	50,68	0,21	51,43	0,18	41,06
Всього	12150	100	24688	100	28564	100	135,09

Джерело: складено автором на основірозрахунків

ТОВ "Свиспан Лімітед" володіє значною кількістю основних засобів, балансова вартість яких на кінець 2017 р. складала 12 150 тис. грн, а у 2019 р. збільшилася на 135,09 % до 28 564 тис. грн. Усі види основних засобів за аналізований період мають позитивні темпи приросту. Найбільший приріст мають статті «Машини та обладнання»на 173,69 % (або 13 311,51 тис. грн.) та «Транспортні засоби» на 126,44 % (або 2 307,77 тис. грн.).Це активна частина основних засобів, тому її збільшення свідчить поліпшенняструктури. Графічне узагальнення аналізу основних засобів поданот на рисунку 2.2.

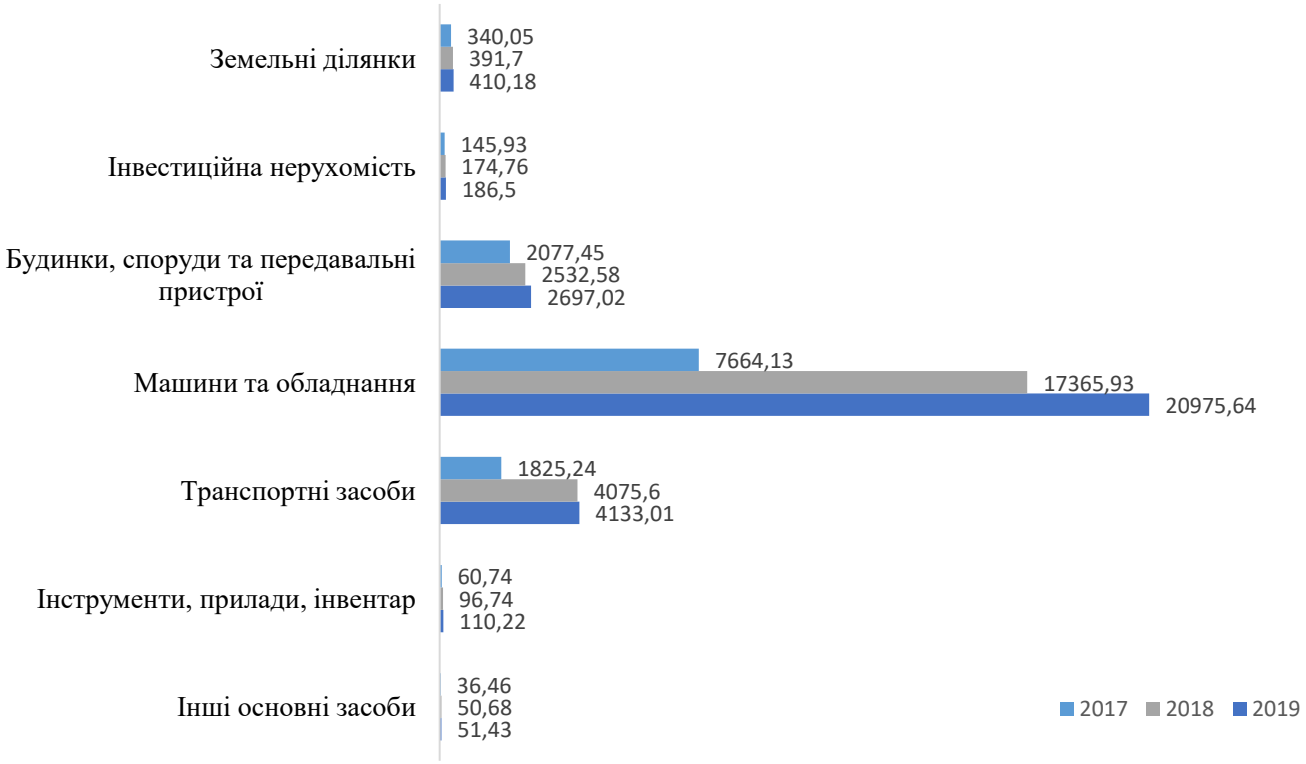

Рисунок 2.2 –Порівняльна діаграма структури балансової вартості основних засобів ТОВ «Свиспан Лімітед»

Джерело: складено автором на основі даних таблиці 2.13

Найбільшу питому вагу у структурі основних засобів мають машини та обладнання (73,34 % у 2019 р.), транспортні засоби (14,47 % у 2019 р.) і будинки, споруди та передавальні пристрої (9,44 % у 2019 р.). Отже, активна частина структури основних засобів значно перевищує пасивну частину. Підприємство закупляє нове обладнання та транспортні засоби, що зумовлено нарощуванням обсягів виробництва та нагальною потребою замінити старе обладнення, що вийшло з ладу.

Виробнича структура підприємства представлена двома цехами ДСП-1 та ДСП-2, що виготовляють деревостружкову плиту, яка відправляєтьсяна реалізацію одразу або в цех ЛДСП, у якому відбувається її ламінування. Розглянемо ефективність виробничої діяльності на основі аналізу виробничої потужності цих виробничих відділів підприємства (таблиця 2.14).

Таблиця 2.14 – Аналіз виробничої потужності цехів ТОВ "Свиспан Лімітед"

Виробничий відділ	Виробнича потужність, м^3	2017		2018		2019	
		Обсяг виробництва, м^3	Ступінь використання фактичної потужності	Обсяг виробництва, м^3	Ступінь використання фактичної потужності	Обсяг виробництва, м^3	Ступінь використання фактичної потужності
Цех ДСП-1	243750	196219	0,805	212063	0,870	223031	0,915
Цех ДСП-2	146250	114368	0,782	114806	0,785	111735	0,764
Всього	390000	310586	0,796	326869	0,838	334766	0,858

Джерело: складено автором на основірозрахунків

За рік ТОВ «Свиспан Лімітед» може виготовити 390 тис. м^{3}деревостружкової плити, з них більша частина виготовляється в цеху ДСП-1. За аналізований період у цеху ДСП-1 було збільшено ступінь використання фактичної потужності з 0,805 у 2017 р. до 0,915 у 2019 р. Використання фактичної потужності цехом ДСП-2 було зменшено від 0,782 у 2017 р. до 0,764 у 2019 р. Графічно це представлено на рисунку 2.3.

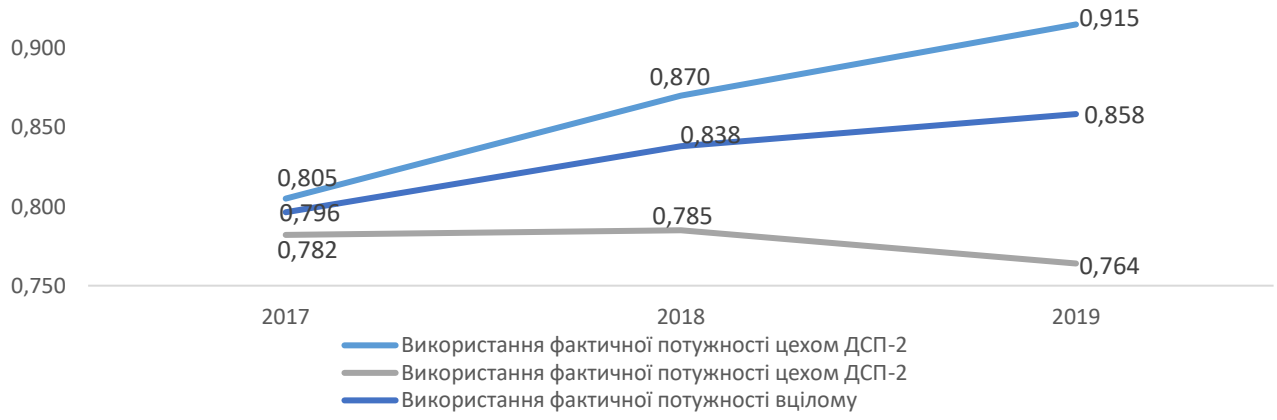

Рисунок 2.3–Динаміка використання виробничої потужності виробничими відділамиТОВ «Свиспан Лімітед»

Джерело: складено автором на основі даних таблиці 2.14

Можна зробити висновок, що робота цеху ДСП-2 є менш результативною та погіршує загальний рівень ефективності виробництва на підприємстві. Для пошуку шляхів зниження витрат на виробництво та реалізацію продукції проведено аналіз собівартості (таблиця 2.15).

Таблиця 2.15– Аналіз собівартостіпродукції за статтями калькуляції

Статті калькуляції	**2017**		**2018**		**2019**		**Абсолютне відхилення, +,-**	
	сума, тис. грн.	**питома вага, %**	**сума, тис. грн.**	**питома вага, %**	**сума, тис. грн.**	**питома вага, %**	**2018 до 2017**	**2019 до 2018**
Сировина і основні матеріали	138843	43,59	202662	46,02	247023	48,85	63819	44361
Допоміжні матеріали	13212	4,15	20384	4,63	20924	4,14	7172	540
Паливо та енергія на технологічні цілі	17359	5,45	25896	5,88	33504	6,63	8537	7608
Основна та додаткова заробітна плата виробничих робітників	82968	26,05	95396	21,66	99585	19,69	12429	4188
Відрахування на соціальні заходи	18253	5,73	20987	4,77	21909	4,33	2734	921
Витрати на утримання та експлуатацію обладнання	11751	3,69	20138	4,57	21147	4,18	8387	1010
Загальновиробничі витрати	9957	3,13	13822	3,14	14003	2,77	3865	180
Виробнича собівартість	**292342**	**91,78**	**399285**	**90,67**	**458094**	**90,59**	**106943**	**58809**
Адміністративні витрати	8478	2,66	11076	2,52	12101	2,39	2598	1025
Витрати на збут	11684	3,67	11717	2,66	16350	3,23	33	4633
Інші операційні витрати	6034	1,89	18270	4,15	19157	3,79	12236	887
Повна собівартість	**318538**	**100**	**440348**	**100**	**505702**	**100**	**121810**	**65354**

Джерело: складено автором на основірозрахунків

За період з 2017 р. по 2019 р. повна собівартість зростала кожного року (загалом на 187 164 тис. грн.), що пов’язано зі збільшенням обсягів виробництва продукції, а також підвищенням цін, яке зумовлено зростанням темпів інфляції та економічною ситуацією в країні вцілому. Найбільшу питому вагу у складі собівартості мають витрати на сировинуі основні матеріали (43,59 % у 2017 р. та 48,85 % у 2019 р.), основна та додаткова заробітна плата робітників (26,05 % у 2017 р. та 19,69 % у 2019 р.) та витрати на паливо і енергію на технологічні цілі (5,45% у 2017 р. та 6,63 % у 2019 р.).

Існує залежність між обсягом виробництва та виробничою собівартістю. При збільшенні обсягу виробництва зростає сума змінних витрат, а при спаді відповідно зменшується. З рисунку 2.16 можемо зробити висновок, що зі зміною у часі та збільшенням обсягу виробництва виробнича собівартість 1 м^{3}деревостружкової плити зросла від 941,26 грн до 1368,40 грн.

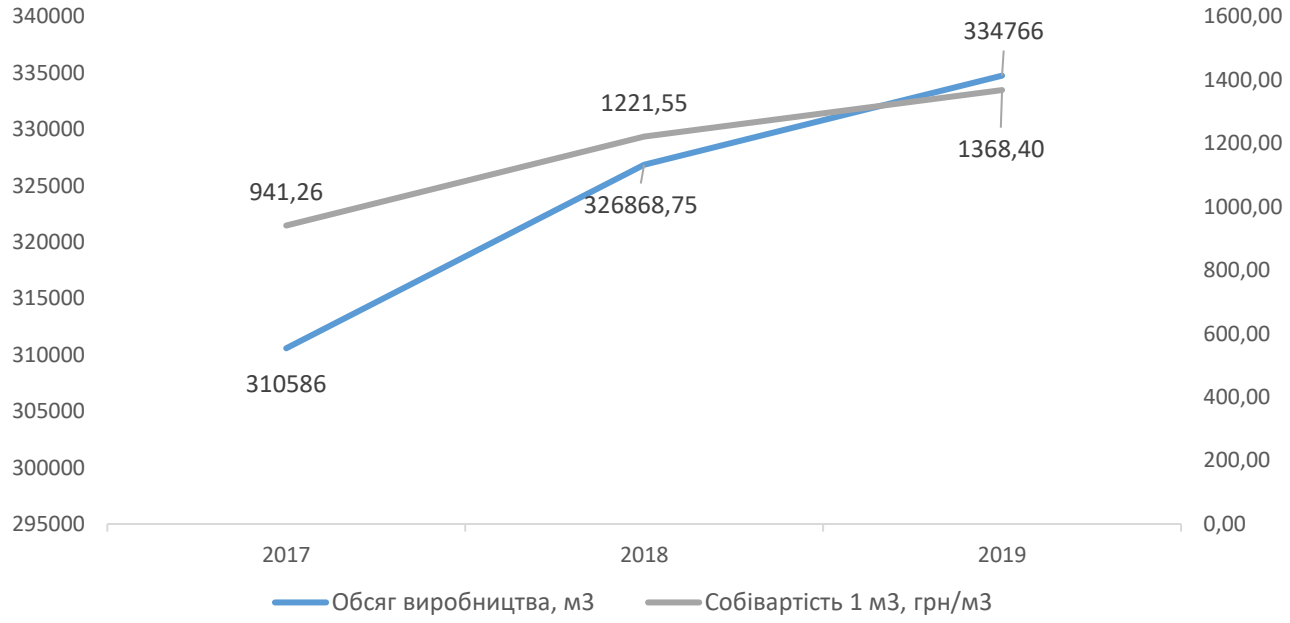

Рисунок 2.4–Динаміка зміни обсягів виробництва та виробничої собівартості 1 м^{3}продукції ТОВ «Свиспан Лімітед»

Джерело: складено автором на основітаблиці 2.15

Отже, у результаті дослідження було виявлено, що машини та обладнання займають найбільшу частку в структурі основних засобів, коефіцієнти використання та змінності обладнання мають високі значення, але попри ці фактори ступінь використання виробничих потужностей в цеху ДСП-2 має тенденцію до зменшення. Це питання є важливим для визначення заходів, спрямованих на підвищення ефективності виробничої діяльності. Аналіз собівартості продукції показав, що виробнича собівартість становить близько 90% повної собівартості, тому потрібно детальніше розглянути статті витрат, що мають найбільшу питому вагу, та пошукати шляхи їх мінімізації.

2.4. Кореляційно-регресійний аналіз ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед»

Для виявлення, аналізу та вимірювання впливу різних факторів на ефективність виробничої діяльності підприємства пропонується застосувати кореляційно-регресійний аналіз. Цей метод передбачає побудову та аналіз економіко-математичної моделі, що виражає залежність результативної ознаки від факторних та дає оцінку міри щільності зв'язку між ними.

Відповідно до проведеного вище аналізу економічного стану ТОВ «Свиспан Лімітед», для визначення впливу ефективності виробничої діяльності підприємства на чистий дохід від реалізованої продукції серед усієї сукупності факторів було обрано наступні: обсяг виробництва, собівартість продукції та знос основних засобів.

Ефективним засобом уникнення громіздких розрахунків є пакет «Аналіз даних» в програмному комплексі MSExcel, який дозоляє швидко проводити економіко-математичні розрахунки, будувати багатофакторні лінійні та нелінійні моделі тощо.

Нехай, зв'язок між результативною та факторними ознаками описується лінійним рівнянням регресії:

$$y = a_0 + a_1x_1 + a_2x_2 + a_3x_3, \quad (2.1)$$

де y – чистий дохід від реалізації продукції (тис.грн),x_1– собівартість продукції (тис. грн.), x_2– обсяг виробництва ($м^3$), x_3– знос основних засобів (тис. грн.), a_0– вільний член рівняння регресії, a_i – коефіцієнти рівняння регресії, які характеризують кількісний вплив на результуючий показник зміни величини відповідного факторного показника на одиницю його виміру (i= (1,3).

Для проведення аналізу було використано значення досліджуваних показників за 2014 -2019 роки.

Вхідні дані для проведення кореляційно-регресійного аналізу представлено у таблиці 2.16 нижче.

Таблиця 2.16 – Основні фінансові показники діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед» 2014 – 2018 рр.

Показники	**Роки**					
	2014	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Чистий дохід від реалізації	121965	180560	220763	315121	453960	525974
Собівартість продукції	149433	165080	206218	292342	399285	458094
Обсяг виробництва	295855	258576	303384	310586	326869	334766
Знос основних засобів	39375	36080	34900	39289	43097	45971

Джерело: складено автором на основірозрахунків

Для виявлення основних факторних ознак, що впливають на чистий дохід від реалізації, потрібно провести кореляційний аналіз за цими показниками. Матриця парних коефіцієнтів кореляції представлена в таблиці 2.17.

Таблиця 2.17 – Результати кореляційного аналізу

Показник	Чистий дохід від реалізації	Обсяг виробництва	Собівартість продукції	Знос основних засобів
Чистий дохід від реалізації	1			
Собівартість продукції	0,997	1		
Обсяг виробництва	0,813	0,848	1	
Знос основних засобів	0,841	0,872	0,777	1

Джерело: розраховано автором на основі даних таблиці 2.16

За оцінкою тісноти між досліджуваними факторами, використовуючи шкалу Чеддока, можна зробити висновок, що між чистим доходом від реалізації продукції та собівартістю продукції спостерігається дуже тісний зв'язок, між чистим доходом від реалізації продукції та обсягом виробництва та зносом основних засобів спостерігається тісний зв'язок.

Окрім даної залежності доцільно зазначити, що при парному корелюванні усі факторні ознаки мають високий лінійний коефіцієнт кореляції. Це свідчить про сильну мультиколінеарність матриці, яка негативно впливає на кількісні характеристики економетричної моделі. Основними наслідками мультиколінеарності є велика дисперсія, коваріація оцінок параметрів та збільшення інтервалу довіри. В такій ситуації не можна зробити коректні висновки про результати взаємозв’язку результативної та факторних ознак.

Проведення регресійного аналізу за всіма факторами наразі може бути недоцільним, тому для дослідження залежності чистого доходу від значень

собівартості, обсягу виробництва та зносу основних засобів необхідно здійснитиокремо, побудувавши для них економічні моделі парної лінійної регресії.

Вплив собівартості на чистий дохід представлено на рисунку 2.5, обсягу виробництва – на рисунку 2.6 та зносу основних засобів – на рисунку 2.7.

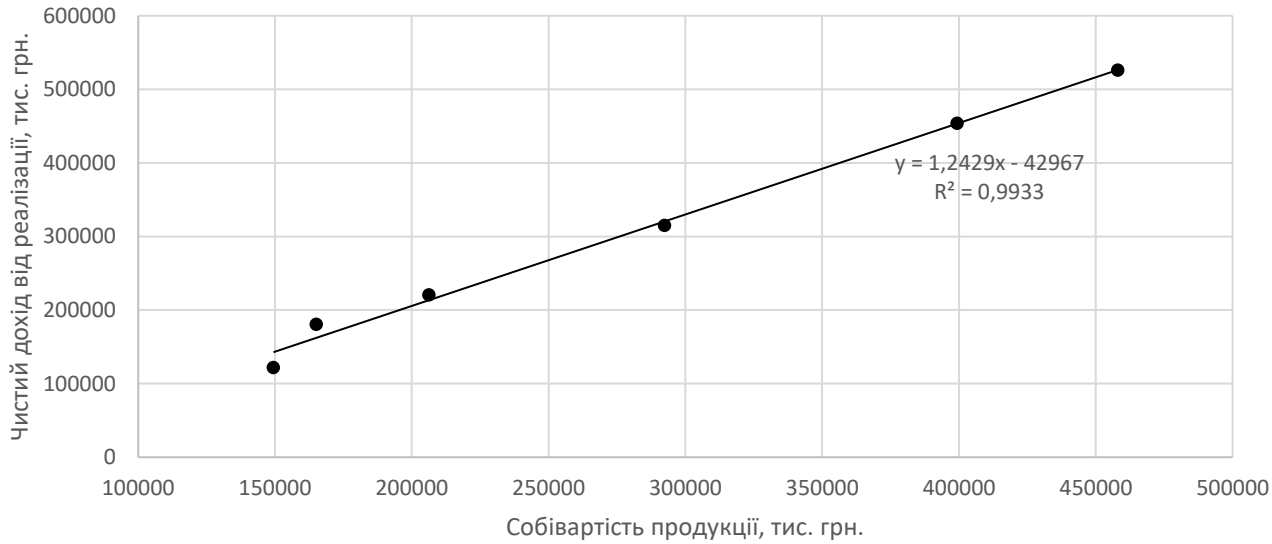

Рисунок 2.5 – Залежність значення чистого доходу від значень собівартостіТОВ «Свиспан Лімітед»

Джерело: побудовано автором на основі таблиці 2.16

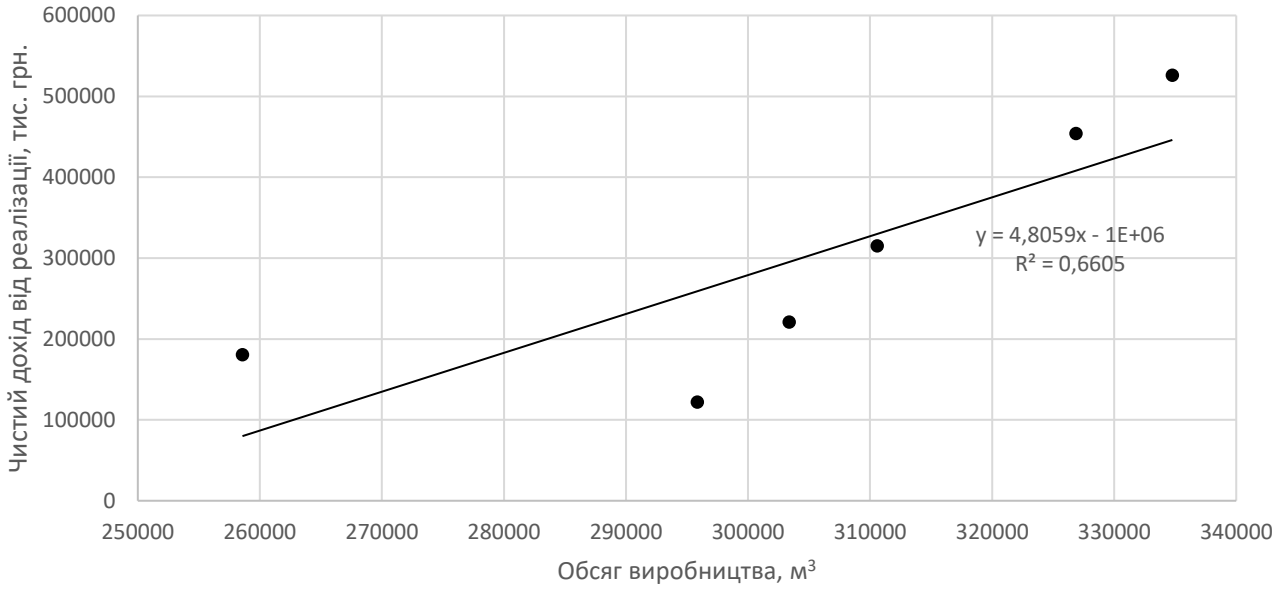

Рисунок 2.6 – Залежність значення чистого доходу від значень обсягу виробництваТОВ «Свиспан Лімітед»

Джерело: побудовано автором на основі таблиці 2.16

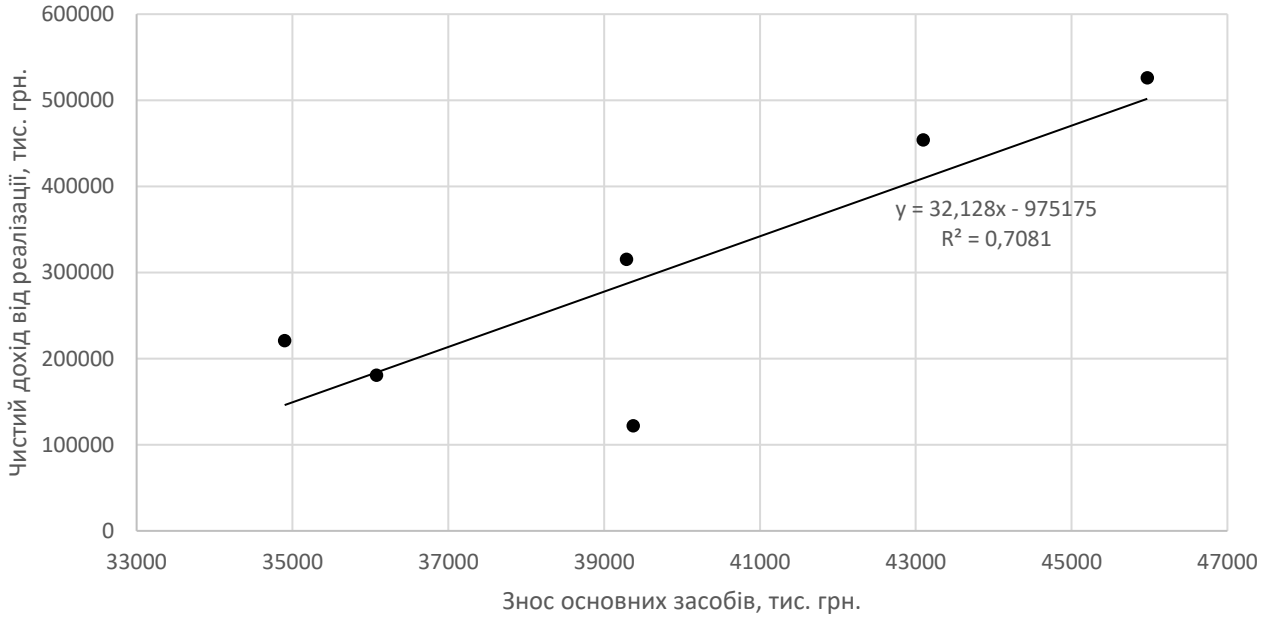

Рисунок 2.7 – Залежність значення чистого доходу від значень зносу основних засобівТОВ «Свиспан Лімітед»

Джерело: побудовано автором на основі таблиці 2.16

Проаналізувавши дані діаграм вище, можна зробити висновок, що найбільш тісний лінійний зв'язок існує між чистим доходом та собівартістю, так як значення коефіцієнта детермінації R^2= 0,99 (є близьким до одиниці). Обсяг виробництва (R^2= 0,66) та знос основних засобів (R^2= 0,71) менше впливають на чистий дохід.

При збільшенні собівартості продукції на одиницю, чистий дохід збільшиться на 1,24 од.; при збільшенні обсягу виробництва на 1 одиницю, чистий дохід збільшиться на 4,8 од.; при збільшенні зносу основних засобів на одиницю, чистий дохід збільшиться на 32,13 од.

Для здійснення аналізу впливу зміни питомої ваги досліджуваної факторної ознаки на результативну необхідно розрахувати коефіцієнти еластичності:

$$\varepsilon_i = a_i \frac{\bar{x_i}}{\bar{y}}, i = \overline{1,3}. \quad (2.2)$$

Тоді$\varepsilon_1 = 1{,}14;\ \varepsilon_2 = 4{,}83,\ \varepsilon_3 = 4{,}22.$

Отже, якщо собівартість продукції зросте на 1 %, то чистий дохід збільшиться на 1,14 %; обсяг виробництва зросте на 1 %, то чистий дохід

збільшиться на 4,83 %; якщо знос основних засобів зросте на 1 %, то чистий дохід збільшиться на 4,22 %.

У результаті дослідження визначено, що між факторними ознаками існує сильна мультиколінеарність, тобто вони є взаємозалежними. Це зумовило проведення регресійного аналізу окремо за кожним з факторів. Отже, найбільший вплив на результативний показник – чистий дохід від реалізації, здійснює собівартість продукції, а обсяг виробництва та знос основних засобів впливають меншою мірою.

Висновки до розділу 2

Розглянувши господарсько-правові засади функціонування та загальну характеристику ТОВ «Свиспан Лімітед» визначено, що підприємство є одним із лідерів деревообробки в Україні. Воно виготовляє та реалізує деревостружкові та ламіновані плити, які є основним матеріалом для меблебудування. Підприємство працює більше 17 років на ринку, є найбільшим роботодавцем та платником податків в м. Костопіль.

Було проведено аналіз основних показників звіту про фінансові результати, горизонтальний та вертикальний аналіз балансу. Результати якого показали, що у 2017-2018 рр. діяльність підприємства була збитковою, а у 2019 р. прибуток становив 387 тис. грн. За аналізований період чистий дохід зріс на 144,06 тис. грн. або на 115,86 %, а собівартість продукції на 136,58 тис. грн. або на 114,73 %.

Аналіз економічного стану було проведено за показниками ефективності використання основних засобів, майнового стану, ділової активності, ефективності управління трудовими ресурсами, ліквідності, платоспроможності та рентабельності підприємства. Аналіз показав, що підприємство добре забезпечене основними засобами, має позитивні зміни за всіма показниками оборотності та ефективно використовує трудові ресурси. Негативним є низькі

показники платоспроможності тапоказники ліквідності, що не задовільняють оптимальні значення. У 2019 р. підприємство мало низький рівень рентабельності, так як у попередніх роках було збитковим.

Для визначення стратегічних напрямків розвитку був проведений аналіз показників ефективності виробничої діяльності, аналіз основних засобів, виробничої потужності тасобівартості продукції. Було визначено, що рентебельність виробництва має низький рівень, але значний темп приросту – за три роки збільшилася на 90,17 % (від 0,078 у 2017 р. до 0,148 у 2019 р.).Ступінь використання фактичної потужності у 2019 р. становить 0,858 (що на 7,8 % більше, ніж у 2017 р.). Собівартість 1 $м^3$ продукції зросла з 941,26 грн у 2017 р. до 1368,4 грн у 2019 р. (темп приросту 45,38 %)

Проведено кореляційно-регресійний аналіз ТОВ «Свиспан Лімітед» для визначення основних факторів впливу на чистий дохід від реалізації. Згідно з результатами цього дослідження, найбільш тісний лінійний зв'язок існує між чистим доходом та собівартістю, а при збільшенні обсягу виробництва на 1 % відбудеться найбільший ріст чистого доходу від реалізації(на 4,83 %).

РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА ЗАХОДІВ, СПРЯМОВАНИХ НА ЗРОСТАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «СВИСПАН ЛІМІТЕД»

3.1. Напрямипідвищення ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед»

Ефективність виробничої діяльності сьогодні є однією із головних характеристик підприємства. В умовах високого рівня ринкової активності, підприємства повинні швидко адаптуватися до нових економічних умов і постійно шукати нові шляхи та можливості покращення показників ефективності.

На думку С.Ф. Покропивного підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства можливе лише шляхом покращення кожного її процесу окремо. Таким чином для її реалізації потрібно провести глобальний аналіз усіх функціональних складових з метою зниження ресурсних витрат, забезпечення сталого рівня якості продукції, продуктивності праці та проведення заходів у тих напрямках, які показали негативні результати показників аналізу [42].

На думку В.М. Кузьомко та І.В. Онищенко обрана стратегія підвищення ефективності виробничої діяльності залежить від життєвого циклу підприємства, а саме певної стадії його розвитку в процесі життєдіяльності [27].

Згідно з цією теорією, ТОВ «Свиспан Лімітед» знаходиться в стадії зрілості, що характеризується досягненням максимального рівня прибутковості, зниженням темпів зростання попиту та стабілізацією обсягів продажу.На цьому етапі розвитку підприємства пріоритетним є покращення показників рентабельності, продуктивності та оборотності капіталу [23], тому основними напрямами підвищення ефективності виробничої діяльності для ТОВ «Свиспан Лімітед» можуть бути: оновлення основних фондів, проведення науково-технічної діяльності, розширення ринків збуту, диверсифікація продукції тощо.

Популярним серед науковців є підхід до вибору напрямів підвищення ефективності виробничої діяльності на основі її факторів. Таким чином усі заходи поліпшення ефективності функціонування підприємства можна звести до трьох напрямків, що спрямовані на управління витратами і ресурсами, розвитку й удосконалення виробництва, удосконалення системи управління (рисунок 3.1).

Рисунок 3.1–Напрями та заходи щодо підвищення ефективності виробничої діяльності виробничого підприємства

Джерело: складено автором на основі[7]

Відповідно до наведеної класифікації, ТОВ «Свиспан Лімітед» може реалізувати наступні заходи в межах організаційного напрямку підвищення ефективності виробничої діяльності:

- інноваційне вдосконалення системи управління, що полягає у впровадженні методик на основі інформаційно-комунікаційних технологій (наприклад, система онлайн-навчання персоналу «Корпоративний університет», програма немонетарної мотивації «Соціальна карта співробітника», гейміфікація бізнес-процесів для формування корпоративної культури);

• оптимізація структури працівників, шляхом збалансування частки управлінського та виробничого персоналу, а також забезпечення зростання рівня інформованості виробничих працівників про результати їхньої діяльності для підвищення мотивації та продуктивності;

• формування внутрішнього іміджу ТОВ «Свиспан Лімітед» - для підвищення уяви співробітників про свою організацію, іміджу персоналу – для залучення нових висококваліфікованих працівників та соціального іміджу – для покращення суспільних і урядових відносин, формування позитивної думки про підприємство в засобах масової інформації;

• вихід на нові ринки – ТОВ «Свиспан Лімітед» має широку дилерську мережу. Продукція підприємства крім України представлена ще в 15 країнах: Грузії, Молдові, Румунії, Болгарії, Угорщині, Словаччині, Польщі, Німеччині, Швейцарії, Італії, Чехії, Австрії, Хорватії, Сербії та Болгарії. Підприємство повинно не тільки закріпити свої позиції на ринках цих країн, збільшувати обсяги продажів, а і досліджувати нові ринки збуту [40; 46].

ТОВ «Свиспан Лімітед» для підвищення ефективності виробничої діяльності може реалізувати такі заходи технологічного напрямку:

• ліквідація вузьких місць та диспропорцій у виробничих потужностях підприємства (питання є актуальним, так як згідно з таблицею 2.14 використання виробничої потужності цеху ДСП-2 поступово зменшується на фоні загального підвищення виробничої продуктивності);

• впровадження методики LeanManufacturing (ощадливе виробництво) – це система організації та управління виробництвом, що заснована на прагненні усунути всі види втрат (перевиробництво, очікуваня, втрати при транспортуванні, переміщення, дефектна продукція, нереалізований потенціал працівників, нерівномірність розподілу операцій тощо) [22];

• вдосконалення технологій, що передбачає аналіз існуючих технологій на відповідність вимогам сучасності та впровадження інноваційних;

- розробка і введення концепції оновлення основних засобів,спрямованої на збільшення частки інвестицій в активну частину основнихзасобів та нематеріальні активи; заміна зношених основних засобів, модернізація та технічне переозброєння обладнання.

Шляхами підвищення ефективності виробничої діяльності в межах ресурсного напрямку для ТОВ «Свиспан Лімітед»актуальними є:

- концентрична диверсифікація виробництва – виготовлення інших виробів з деревини окрім деревостружкових плит (наприклад, орієнтовано-стружкова плита, деревноволокниста плита, стільниці, фанера тощо) [58];
- впровадження енергозберігаючих технологій шляхом установки систем рекуперації, конденсатовідвідників, збору дощової води, вторинного використання розігрітої води, установки датчиків руху та LED освітлення тощо;
- підвищення кваліфікації працівників, що беруть участь у процесі виробництва, шляхом проведення професійних, проблемно-орієнтованих та загальнокорпоративних навчань.

Отже, на основі аналізу напрямів підвищення ефективності виробничої діяльності та проведення розрахунків економічних показників в розділі 2, обрано дві пропозиціїдля підвищення ефективності виробничої діяльностіТОВ «Свиспан Лімітед», а саме модернізація виробничої лінії цеху ДСП-2 для виготовлення нового формату деревостружкових плит тазаміна металевої пакувальної стрічки на поліестерну. Очікується, що за допомогою цих заходів вдасться збільшити обсяги виробництва плит та зменшити їхню собівартість.

3.2. Обгрунтування доцільності пропозицій щодо підвищення ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед»

З метою зменшення собівартості та збільшення обсягів виробництва було запропоновано проведення модернізації виробничої лінії цеху ДСП-2 ТОВ «Свиспан Лімітед» для виготовлення новогоформату деревостружкових плит.

Цехи ДСП-1 та ДСП-2 виготовляють деревостружкові плити за однаковими технологіями та всіма якісними характеристиками окрім розміру.У цеху ДСП-1 виготовляється плита формату 1830×2750 мм (в перерахунку на стандарту щільність 16 мм один лист такої плити становить 0,081 м^3), а в цеху ДСП-2– плита формату 1830×2440 мм (0,071 м^3). Таким чином за одиницю часу в цеху ДСП-1 виготовляється на 14,08 % більше обсягу деревостружкової плити.

Також варто зауважити, що на виготовлення одного листа плити різних форматів використовується однакова кількість прямих постійних витрат (заробітна плата виробничого персоналу, загальновиробничі витрати тощо). Це означає, що собівартість 1 м^3 плити меншого розміру має вищу собівартість. Отже, підприємству вигідніше виготовляти плиту більшого розміру.

Це спостереження зумовило потребу розглянути ймовірність заміни виготовлення плити формату 1830×2440 мм на плиту більшого розміру. Варто зауважити, що покупцями деревостружкової плити є підприємства, що займаються виготовлення меблів та створенням інтер'єрів. В такому виробництві плита все одно розрізається та модифікується, тому для споживача розмір листа є маловагомим фактором для покупки.

Вибір нового формату плити залежить лише від умов транспортування. Максимально можливий розмір деревостружкової плити для зручного транспортування- це формат 2100×2800 мм. Порівняння наявних форматів та запропонованого представлено на рисунку 3.2.

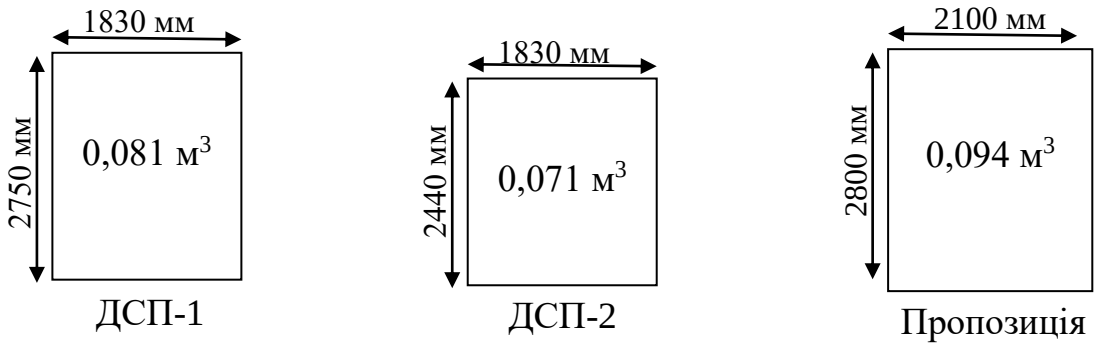

Рисунок 3.2–Формати деревостружкових плит, що виготовляються

Джерело: складено автором на основі[39]

Формат запропонованої до виготовлення плити на 16,84 % більший, ніж формат плити цеху ДСП-1 та на 31,69 %, ніж формат плити цеху ДСП-2. Для його виробництва не потрібне встановлення нової виробничої лінії, а лише покращення виробничих характеристик наявного обладнання цеху ДСП-2.

Для виявлення обладнання, що потребує модернізації,розглянемо технологічний опис виготовлення деревостружкових плит цеху ДСП-2ТОВ «Свиспан Лімітед», який включає наступні операції [40; 57]:

1. Сортування деревної сировини шпилькових і листяних порід та подрібнення їх на тріски (верстати марки МРН-50, 50 м^3/год).
2. Виготовлення стружок (верстати «Хомбак» та «Пальман», 6 т/год).
3. Сушіння деревних частинок (сушарки «Бізон», 2 шт., 7 т/год).
4. Сортування деревних частинок (сита «Альгайєр», 2 шт, 8,5 т/год).
5. Змішування деревних частинок з клеєм та карбомідо - формальдегідною смолою КФ – МТ - 15 (змішувач «IMAL», 2 шт., 10 т/год).
6. Формування стружкового килима та пресування (прес «Бізон», температура 210 – 215 ˚С).
7. Обрізка по формату плити (прес «Бізон»).
8. Охолодження деревостружкової плити (прес «Бізон»).
9. Шліфування та складування плит (верстат «Бізон»).

Отже, перші п’ять етапів виробництва деревостружкової плити не залежать від її розміру, тому обладнання, що використовується на цих етапах, не потребує модернізації. Починаючи з шостого технологічного етапу виникає потреба розширення формувальної площі пресу, модернізаціїї ріжучих елементів та заміни пресового елементу на більший за розміром, якщо підприємство почне виготовляти новий формат плити.

Варто звернути увагу, що у витратах проекту зазначена покупка двох верстатів, яка необхідна для забезпечення можливості підвищення обсягу виробництва деревостружкових плит та відповідно збільшення виробничої потужності цеху ДСП-2. Розрахунок вартості проекту наведено в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Проектні інвестиції в рамках модернізації технологічної лінії цехуДСП-2ТОВ «Свиспан Лімітед»

Проектні витрати	**Сума, грн.**
Покупка додаткового верстату МРН-50	85000
Покупка додаткового верстату «Пальман»	50000
Модернізація сушарки «Бізон»	75550
Розширення формувальної площі пресу «Бізон»	64500
Модернізація ріжучих елементів пресу «Бізон»	141500
Заміна пресового елементу пресу «Бізон»	426 450
Всього:	**843 000**

Джерело: складено автором

Варто зауважити, що після проведеної модернізації обладнання у цеху ДСП-2 воно не змінить пропускну спроможність, тобто виготовлятиме таку ж кількість листів плити в одиницю часу, як і до того. Однак, за рахунок збільшення формату плити, виробнича потужність цеху збільшиться від 146 250 $м^3$ в рік до 193 375 $м^3$, тобто на 32,2 %. Виробнича потужність обох цехів ТОВ «Свиспан Лімітед» становитиме 437 075 $м^3$, що на 12,07 % більше, ніж до модернізації.

Друга пропозиція, що розглядається у даному розділі, полягає у зменшенні собівартості продукції за рахунок заміни металевої пакувальної стрічки на поліестерну. Очікується, що за допомогою цього заходу вдасться зменшити виробничу собівартість продукції. Приклад пакування деревостружкових плит на підприємстві зображено на рисунку 3.3.

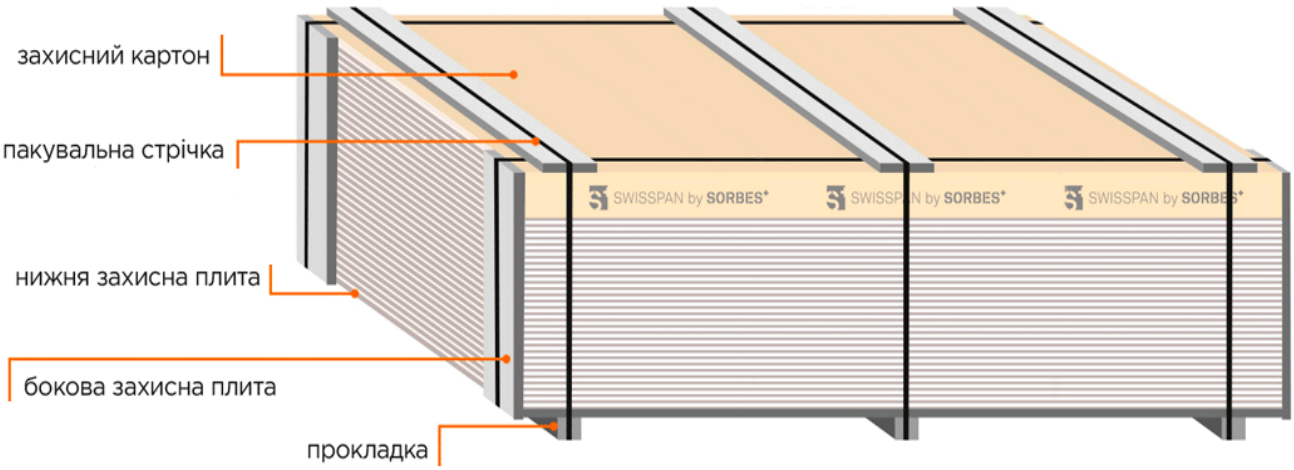

Рисунок 3.3–Пакування деревостружкових плит

Джерело: створено автором на основі [40]

Згідно з Європейськими нормами транспортування деревостружкових плит, одна палета (упакована складська одиниця, пачка) не повинна перевищувати 154 кг[35]. Таким чином максимальна кількість листів деревостружкової плити формату 1830×2750 мм щільністю 16 мм у одній пачці 30 шт. Для її упакування потрібно 22,16 м стрічки. Відповідно, для пакування 1м^3 плити потрібно 9,12 м стрічки. У 2019 р. було виготовлено 334766м^3, на упаковку якої потрібно було близько 3 052 тис. м стрічки.

Робітникам не потрібно проходити додаткове навчання, так як технологія пакування при зміні стрічки залишається тією самою. Металева та поліестерна стрічки мають подібний вигляд – однаково сформовані у бухти (рисунок 3.4). Порівняння характеристик цих пакувальних стрічокпредставлено в таблиці 3.2.

Рисунок 3.4–Металева та поліестерна пакувальні стрічки

Джерело: [37; 38]

Таблиця 3.2 – Порівняльна характеристика металевої та поліестерної пакувальної стрічки

Критерій	**Металева стрічка**	**Поліестерна стрічка**
Розривне навантаження, макс. кг.	575 кг	700 кг
Вартість бухти 100 м	245,87 грн.	47,36 грн.
Вага бухти 100 м	11,35 кг	1,57 кг
Переваги	висока міцність; стійкість до перепадів температури; гнучкість; не залишає западин та заглиблень на продукції	легкість; висока міцність до розривів; пластичність; травмобезпечність; можливість нанесення логотипу на стрічку; легкість в утилізації
Недоліки	здатна розтягуватися та рватися; впроцесі розпаковки принеобережному поводженні може виникнути загроза травмування; схильна до корозії	легко розрізається; заміна на пластикову стрічку потребує покупки пакувального обладнання

Джерело: створена автром на основі [37; 38]

Для впровадження на виробництві поліестерної пакувальної стрічки необхідна покупка спеціалізованого обладнання: комбінований пристрій XL-16, кліщі та натягувачдля поліестерних стрічок (рисунок 3.5). Це обладнання має таку ж специфіку роботи, що і обладнання, яке використовується для металевої стрічки.За даними таблиці 3.3 заміна необхідної кількості обладнання коштуватиме 54 783,36 грн.

Рисунок 3.5–Інструменти для пакування поліестерною стрічкою

Джерело: [39]

Таблиця 3.3 – Вартість обладнання для поліестерної стрічки

Обладнання	**Ціна, грн./ шт.**	**Кількість, шт.**	**Всього, грн.**
Комбінований пристрій XL-16	3150,7	8	25205,8
Кліщі для поліестерної стрічки	458,4	12	5500,8
Натягувач для поліестерної стрічки	752,4	32	24076,8
Всього		52	54783,36

Джерело: створена автром на основі [39]

Можемо зробити висновок, щополіестерна стрічка має кращі характеристики, ніж металева. Вона є дешевшою, легшою та має вище розривне навантаження. Пакування 1м^3 плити металевою стрічкою коштує 22,42 грн., а поліестерною – 4,32 грн. (тобто на 80,74 % дешевше). Витрати на обладнання підприємство покриє упакувавши 3027 м^3 деревостружкової плити (0,9 % від обсягу виробництва у 2019 р.).

Отже, загалом виготовлення нового формату деревостружкової плити спрямоване на оновлення основних фондів та зниження собівартості виробництва 1 м^3 продукції. В умовах ефективної маркетингової політики та

розширення ринків збуту в довготривалій перспективі модернізація виробничої лінії цеху ДСП-2 дозволить значно збільшити обсяги виробництва. Заміна металевої стрічки на поліестерну є необхідним заходом, що відповідає вимогам сучасності. Використання поліестерних стрічок є відносно новою інноваційною технологією, що за всіма характеристиками є кращою, ніж використання металевих стрічок.

3.3 Розрахунок витрат на реалізацію заходів з підвищення ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед»

Розрахунок витрат на реалізацію вищенаведених пропозицій здійснюватиметься шляхом калькулювання собівартості виробництва нового формату деревостружкової плити та розрахунку витрат на заміну пакувальної стрічки всього обсягу виробництва плити ТОВ «Свиспан Лимитед».

Розрахунок витрат на сировину для виготовлення нового формату (2100×2800 мм) деревостружкової плити в цеху ДСП-2 представлено в таблиці 3.4. За річний плановий обсяг виробництва прийнято максимальну планову потужність цеху ДСП-2 193 375 м^3 в рік.

Таблиця 3.4 – Витрати на сировину

Сировина	**Од. виміру**	**Ціна за сировину, грн.**	**Потреба на 1 м^3 готової продукції**	**Витрати на 1 м^3 готової продукції**	**Витрати на річний плановий обсяг виробництва, грн.**
Деревина шпилькової породи	м^3	790	0,475	375	72563969
Деревина листяної породи	м^3	660	0,345	228	44031488
Карбомідо - формальдегідна смола марки КФ – МТ - 15	т	6500	0,0005	3,25	628469
Внутрішній затверджувач	т	129	0,84	108,36	20954115
Зовнішній затверджувач	т	140	0,175	24,5	4737688
Всього:				**739,06**	142915728

Джерело: складено автором на основі розрахунків

Пакування продукції ТОВ «Свиспан Лімітед» відбувається в процесі виробництва (до моменту її здавання на склад), тому витрати на пакування відносимо до виробничої собівартості продукції, а не до витрат на збут [2; 3].

Розрахунки за статтею витрат «Допоміжні і таропакувальні матеріали» наведено в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5 – Витрати на допоміжні і таропакувальні матеріали

Назва параметра	**Од. виміру**	**Ціна, грн.**	**Потреба на 1 м^3 готової продукції**	**Витрати на 1 м^3 готової продукції**	**Витрати на річний плановий обсяг виробництва, грн**
Пакувальна металева стрічка	м	2,459	9,12	22,423	4 336 114
Картон	м^2	1,845	5,88	10,849	2 097 848
Скоби металеві	шт	0,143	8	1,146	221530
Всього:				**34,418**	**6 655 493**

Джерело: складено автором на основі розрахунків

Для розрахунку витрат на електроенергію для технологічних цілей, що представлений в таблиці 3.6, використано інформацію про потужність з технологічних карток обладнання[4]. Тариф на електроенергію для ТОВ «Свиспан Лімітед» становить 2,704 грнза 1 кВт/год.

Таблиця 3.6 – Витрати на електроенергію на технологічні цілі

Обладнання	**Потуж-ність, кВт/год**	**Кіль-кість, од.**	**Річний фонд робочого часу, год/рік**	**Загальні витрати електроенергії, кВт/рік**	**Вартість спожитої електроенергії за рік, грн.**
Верстат МРН-50	7,5	2	7680	115200	311 501
Верстат «Хомбак»	7,4	1	7680	56832	153 674
Верстат «Пальман»	11	2	7680	168960	456 868
Сушарка «Бізон»	6	2	7680	92160	249 201
Сито «Альгайєр»	1,5	2	7680	23040	62 300,2
Змішувач «IMAL»	3	2	7680	46080	124 600
Прес «Бізон»	37	1	7680	284160	768 369
Верстат «Бізон»	18,5	1	7680	142080	384 184
Всього:				**928512**	**2 510 696**

Джерело: складено автором на основі розрахунків

Окрім електроенергії у виробництві деревостружкової плити використовується технічна вода та паливо, а саме газ, який необхідний для роботи сушарок та деякого іншого обладнання. Сукупні витрати на ці статті витрат представлені в таблиці 3.7.

Таблиця 3.7 – Витрати на паливо та енергію на технологічні цілі

Енерговитрати	**Одиниця виміру**	**Тариф, грн.**	**Витрати на 1 м^3 готової продукції**	**Витрати на річний плановий обсяг виробництва, грн.**
Електроенергія	кВт/год	2,704	12,98	2 510 696
Вода технічна	м3	3,324	12,96	2 506836
Газ	тис. м^3	6517	78,23	15 127260
Всього:			**104,17**	**20144 793**

Джерело: складено автором на основі розрахунків

Далі розраховуємо витрати на оплату праці цеху ДСП-2 та нарахування ЄСВ (таблиці 3.8 – 3.10). Фонд робочого часу у 2020 р. становить 366 днів, з яких 104 дні вихідні та 11 днів святкові. Доплата за роботу у святкові та вихідні на ТОВ «Свиспан Лимитед» становить 50% від окладу (тарифної ставки). Мінімальна тарифна ставка у 2020 р. становить 28,31 грн [48].

Виробничий персонал працює за почасовою формою оплати, а ремонтно-обслуговуючий та адміністративний персонал – за відрядною. Згідно з колективним договором про оплату праці ТОВ «Свиспан Лімітед» працівники виробничих цехівпісля проходження атестації робочих місць отримують компенсаційні виплати за роботу в шкідливих та важких умовах праці в розмірі 4% від тарифної ставки. Підприємство має трьохзмінний режим роботи. Доплата за роботу у вечірній час становить 20% від тарифної ставки, а у нічний час 40%. Надбавка за високі досягнення у праці становить 10 % від окладу.

Таблиця 3.8 – Витрати на оплату праці виробничого персоналу та ЄСВ

Посада	**К-сть штатних одиниць**	**Тарифний розряд**	**Тарифний коефіцієнт**	**Тарифна ставка**	**Всього тарифний фонд, грн.**	**Доплата за роботу у вечірній та нічний час, грн.**	**Доплати за роботу у святкові та вихідні дні, грн.**	**Фонд осн. та дод. ЗП, грн.**
Оператор	21	4	1,2	33,97	1963310	392662	656339	3012311
Працівник устаткування	54	3	1,11	31,42	4669873	933975	1561149	7164996
Різноробочий	30	1	1	28,31	2337274	467455	781356	3586084
Разом:	45				8970456	1794091	2998844	13763392
Компенсаційні виплати, грн.								358818
Всього:								14122210
Нарахування на фонд ЗП, (ЄСВ 22%), грн.								3106886

Джерело: складено автором на основі розрахунків

Таблиця 3.9 – Витрати на оплату апарату управління цеху ДСП-2

Посада	К-сть штатних одиниць	Встановлений оклад, грн.	Річний фонд ЗП, грн.	Надбавки та доплати, грн.	Фонд осн. та дод. ЗП, грн.
Начальник цеху ДСП-1	1	18500	222000	22200	244200
Головний інженер	1	15500	186000	18600	204600
Головний технолог	1	14750	177000	17700	194700
Старший майстер	1	15000	180000	18000	198000
Майстер зміни	3	7750	279000	83700	362700
Всього:	7		1044000	160200	1204200
Нарахування на фонд ЗП, (ЄСВ 22%), грн.					264924

Джерело: складено автором на основі розрахунків

Таблиця 3.10 – Витрати на оплату ремонтно-обслуговуючого персоналу

Посада	К-сть штатних одиниць	Встановлений оклад, грн.	Річний фонд ЗП, грн.	Надбавки та доплати, грн.	Фонд осн. та дод. ЗП, грн.
Слюсар	6	8850	637200	127440	764640
Механік	6	9500	684000	136800	820800
Електрик	4	10500	504000	100800	604800
Всього:	16		1825200	365040	2190240
Нарахування на фонд ЗП, (ЄСВ 22%), грн.					481853

Джерело: складено автором на основі розрахунків

Згідно з обліковою політикою підприємства амортизацію нараховуємо прямолінійним методом (таблиця 3.11). Узагальнення витрат на експлуатацію та утримання обладнання цеху ДСП-2 представлено в таблиці 3.12.

Таблиця 3.11 – Розрахунок річних амортизаційних відрахувань

Обладнання	Кількість, шт.	Ціна (без ПДВ), грн.	Термін експлу-атації, роки	Річна сума амортизації, грн.
Верстат МРН-50	2	85000	10	17000
Верстат «Хомбак»	1	88500	5	77700
Верстат «Пальман»	2	50000	10	10000
Сушарка «Бізон»	2	132590	7,5	39386,73
Сито «Альгайєр»	2	175000	8	68825
Змішувач «IMAL»	2	290000	7,5	79360
Прес «Бізон»	1	506100	12	59258,33
Верстат «Бізон»	1	546450	15	61763,33
Комбінований пристрій XL-16	8	3150,7	2	12602,8
Кліщі для стрічки	12	458,4	2	2750,4
Натягувач для стрічки	32	752,4	2	12038,4
Всього:				**440685**

Джерело: складено автором на основі розрахунків

Таблиця 3.12 – Витрати на експлуатацію та утримання обладнання

Стаття витрат	**Сума, грн.**
Основна і додаткова заробітна плата ремонтно-обслуговуючого персоналу цеху ДСП-2	2 190 240
Відрахування на соціальні заходи	481 852
Амортизація обладнання	440 685
Витрати на проведення усіх видів ремонту	324 328
МШП та інструменти	12500
Всього:	**3 449 606**

Джерело: складено автором на основі розрахунків

Розмір загальновиробничих витрат цеху ДСП-2 визначається шляхом розподілу всієї суми витрат за обсягом виробництва. Коефіцієнт розподілу у 2020 р. становить 46,43%. Отже, загальновиробничі витрати становлять 18 283 740 грн. × 46,43 % = 8 489 141 грн.

Для визначення розміру адміністративних та збутових витрат також використаємо коефіцієнт розподілу 46,43 %. Однак, у ході роботи важливо зауважити, що коефіцієнт розподілу у 2019 р. становив 33,38 %. Перебачається, що через збільшення обсягу виробництва та впровадження нового формату деревостружкових плит підприємство буде змушене збільшити свої адміністративні та збутові витрати на 15%. Таким чином, адміністративні витрати становлять 12 101 тис. грн. × 46,43 % × 15 % = 6 461 268 грн.; збутові витрати становлять 16 350 тис. грн. × 46,43 % × 15 % = 8 730 000 грн.

Розмір інших операційних витрат не зміниться, згідно з коефіцієнтом розподілу ці витрати становлять 19 157 тис. грн. × 46,43 % = 8 894 595 грн.

Наступним етапом є визначення собівартості виробництва деревостружкової плити нового формату (таблиця 3.13) та ціни (таблиця 3.14).

Таблиця 3.13 – Калькулювання собівартості деревостружкової плити формату 2100×2800 мм

Статті калькуляції	**Витрати на 1м^3 продукції, грн.**	**Витрати на річний плановий обсяг виробництва, грн.**
Сировина і основні матеріали	739,06	142915728
Допоміжні і таропакувальні матеріали	34,42	6655493
Паливо та енергія на технологічні цілі	104,17	20144793
Основна та додаткова заробітна плата виробничих робітників	79,26	15326410

Продовження таблиці 3.13

Відрахування на соціальні заходи	17,44	3371810
Витрати на утримання та експлуатацію обладнання	17,84	3449606
Загальновиробничі витрати	41,83	8 489 141
Виробнича собівартість	**1036,09**	**200 352 981**
Адміністративні витрати	33,41	6 461 268
Витрати на збут	45,15	8 730 000
Інші операційні витрати	46,00	8 894 595
Повна собівартість	**1160,64**	**224 438 844**

Джерело: складено автором на основі розрахунків

Таблиця 3.14 – Розрахунок ціни

Показники	**Сума, грн.**
Собівартість 1 м^3	1036,09
Ціна підприємства (без ПДВ)	1189,43
Сума ПДВ	237,88
Ціна реалізації з ПДВ	1427,32

Джерело: складено автором на основі розрахунків

Отже, собівартість 1м^3 деревостружкової плити формату 2100×2800 мм становить 1036,09 грн. Для обгрунтування ціни приймаємо рентабельність виробництва на рівні 14,8 % (згідно з таблицею 2.12). Отже, ціна реалізації 1м^{3}деревостружкової плити формату 2100×2800 мм становить 1427,32 грн.

Розрахунок витрат на реалізацію другої пропозиції, а саме заміни металевої пакувальної стрічки на поліестерну, представлено розрахунком витрат на допоміжні і таропакувальні матеріали в таблиці 3.15. Варто зауважити, що заміна пакувальної стрічки відбуватиметься в обох цехах ТОВ «Свиспан Лімітед»: цех ДСП-1 та цех ДСП-2, тому річний плановий обсяг виробництва в розрахунках примається на рівні437 075м^3.

Таблиця 3.15 – Витрати на допоміжні і таропакувальні матеріали

Назва параметра	**Од. виміру**	**Ціна, грн.**	**Потреба на 1 м^3 готової продукції**	**Витрати на 1 м^3 готової продукції**	**Витрати на річний плановий обсяг виробництва, грн**
Пакувальна поліестерна стрічка	м	0,474	9,12	4,319	1 887 828
Картон	м^2	1,845	5,88	10,849	4 741 652
Скоби металеві	шт	0,143	8	1,146	500 713
			Всього:	**16,313**	**7 130 193**

Джерело: складено автором на основі розрахунків

В результаті реалізації другої пропозиції, витрати на допоміжні і таропакувальні матеріали зменшаться від 34,42 грн. до 16,31 грн., тобто на 18,11 грн. або на 52,62 %. Економія на всьому обсягу виробництва для підприємства становитиме 18,11 грн. × 437 075м^3 = 7 914 051 грн.

Отже, в результаті реалізації двох пропозицій, а саме виготовлення нового формату деревостружкової плити 2100×2800 мм та заміни металевої пакувальної стрічки на поліестерну, підприємство отримує можливість виготовляти 437 075 м^3 плити в рік, з яких 193 375 м^{3}в цеху ДСП-2 З виробничою собівартістю 1036,09 грн/м^3 та ціною реалізації 1427,32 грн з ПДВ.

3.4. Оцінка економічної ефективності заходів з підвищення ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед»

Реалізація першої рекомендації передбачає заміну виготовлення деревостружкової плити формату 1830×2440 мм на формат 2100×2800 мм. Зміни виробничої потужності цеху ДСП-2 та собівартості продукції внаслідок проведених дій наведено в таблиці 3.18.

Таблиця 3.18 – Зміна показників цеху ДСП-2 після реалізації першої рекомендації

Показник	**Виготовлення плити формату 1830×2440 мм, 2019 р.**	**Виготовлення плити формату 2100×2800 мм, 2020 р.**	**Абсолютне відхилення, +,-**
Виробнича потужність, м^3	146250	193375	+47 125
Собівартість 1 м^3, грн.	1368,40	1036,09	-332,31
Ціна реалізації з ПДВ, грн.	1885,40	1427,32	-458,08

Джерело: складено автором на основі розрахунків

Робимо висновок, що після врахування рекомендації цех ДСП-2 збільшить свою виробничу потужність на 32,22%. Собівартість виробництва 1 м^3 деревостружкової плити вдасться зменшити від 1368,40 грн. до 1036,09 грн, тобто на 334,39 грн. або на 24,3 %. При збереженні рівня рентабельності

виробнитцва, підприємству вдасться зменшити ціну на 458,08 грн. Передбачається, що це повинно позитивно вплинути на збільшення обсягів продажу деревостружкових плит та розширення ринків збуту ТОВ «Свиспан Лімітед».

Далі пропонуємо проаналізувати яким чиномвпровадження виготовлення більшого формату плити та заміна пакувальної стрічки змінять звіт про фінансові результати за рік (таблиця 3.19). Варто зауважити, що розрахунок проводиться з врахуванням того, що перша пропозиція передбачає вилучення з виробництва меншого формату деревостружкових плит на інший.

Таблиця 3.19–Зміна показників звіту про фінансові результати після врахування рекомендацій

Стаття	**Значення у 2019 році, грн.**	**Зміна показників після реалізації першої пропозиції**		**Зміна показників після заміни пакувальної стрічки, грн.**	**Значення показників після реалізації двох пропозицій у 2020 році, грн.**
		Значення для вилученої продукції	**Значення для впрова-дженої продукції**		
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	525974	175 555	230 006	-	580 427
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	(458094)	(152 898)	(200 354)	7914	(497 636)
Валовий: прибуток	67880	22 656	29 652	7914	92 791
Інші операційні доходи	18535	-	-	-	18 535
Адміністративні витрати	(12101)	(4038)	(6463)	-	(14 526)
Витрати на збут	(16350)	(5456)	(8732)	-	(19 626)
Інші операційні витрати	(19157)	-	-	-	(19 157)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	38807	13 161	14 458	7914	48 018
Інші доходи	70463	-	-	-	70463
Фінансові витрати	(5113)	-	-	-	(5 113)
Інші витрати	(103685)	-	-	-	(103 685)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	472	13 161	14 458	7914	9 683
Витрати (дохід) з податку на прибуток	85	2 369	2 602	1425	1 743
Чистий фінансовий результат: прибуток	387	10 792	11 855	6 489	7 940

Джерело: складено автором на основі розрахунків

Отже, цех ДСП-2,почавши виготовляти плиту формату 2100×2800 мм, генерує для підприємства 11 855 тис. грн. чистого прибутку, що на 1 063 тис. грн. або на 9,85% більше, ніж до цього. Заміна пакувальної стрічки дозволила зменшити собівартість реалізованої продукції на 7 914 тис. грн. Після реалізації двох заходів собівартість реалізованої продукції збільшилася від 458 094 тис. грн. до497 836 тис. грн, тобто на 39 542 тис. грн. або на 8,63 %.

Варто зауважити, що підприємство має високі фінансові та інші витрати, за рахунок яких у 2017-2018 рр. діяльність ТОВ «Свиспан Лімітед» була збитковою (таблиця 2.2), у 2019 р. підприємство отримало незначний прибуток в розмірі 387 тис. грн., у наступному плановому періоді внаслідок реалізації запропонованих заходів передбачається збільшення чистого прибутку до 7 940 тис. грн, тобто на 7 553 тис. грн.

Ефективність проведених заходів варто проаналізувати розрахувавши основні показники ефективності виробничої діяльності (таблиця 3.20).

Таблиця 3.20 – Розрахунок показників ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед» після впровадження рекомендацій

Показник	**Значення у 2019 р.**	**Значення у 2020 р.**	**Темп приросту, %**
Коефіцієнт рентабельності виробнитцва	1,148	1,166	1,59
Коефіцієнт рентабельності продажу	0,129	0,143	10,53
Фондовіддача, грн.	1,98	2,19	10,26
Фондоозброєність, грн.	27732	28550	2,95
Коефіцієнт використання обладнання	0,812	0,953	17,32
Середньорічний виробіток, $м^3$/ос	325,016	404,278	24,39
Трудомісткість продукції, нормо/годин	4,19	3,86	-7,87
Зарплатомісткість продукції, грн/$м^3$	297,48	79,26	-73,36

Джерело: складено автором на основі розрахунків

Отже,коефіцієнт рентабельності виробнитцва збільшиться від 1,148 до 1,166. Значення цього показника на рівні більше 1 та додатній темп приросту (1,59 %) свідчать про покращення ринкового становище підприємства та системи управління виробничою діяльністю. Для коефіцієнта рентабельності продажу нормативним вважається значення >0,3, а показники підприємства вдвічі менші (0,129 у 2019 р. та 0,143 у 2020 р.).

Підвищення фондовіддачі на 10,26 % свідчить про ефективніше використання основних засобів у плановому періоді, а збільшення фондоозброєності на 2,95 % - про краще оснащення праці виробничих працівників.

В умовах підвищення обсягу виробництва, коефцієнт використання обладнання становитиме 0,953, що на 17,32 % більше, ніж у попередньому періоді. Завдяки модернізації обладнання збільшиться середньорічний виробіток одного працівника від 325 до 404 $м^3$ деревостружкових плит на рік. В той же час, трудомісткість продукції зменшиться на 7,87 %, тобто на виробництво плити витрачатиметься менше живої праці. Зарплатомісткість продукції зменшиться на 73,36 %, що означає зменшення частки витрат на заробітну плату виробничих працівників у структурі собівартості продукції.

Можемо зробити висновок, що запропоновані шляхи підвищення ефективності виробничої діяльності є результативними та мають позитивний ефект для підприємства.

Висновки до розділу3

Існує значна кількість заходів для підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства. Вони здійснюється в трьох основних напрямках: управління витратами і ресурсами, технологічний розвиток виробництва та удосконалення системи управління. В своїй діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед» варто звернути увагу на доцільність впровадження інформаційно-комунікаційних технологій для виробничого персоналу, формування позитивного іміджу компанії для залучення висококваліфікованих працівників, пошук нових ринків збуту на міжнародній арені, потреба в ліквідації диспропорцій у виробничих потужностях цехів, впровадження методики ощадливого виробництва тощо.

Серед виділених напрямків для підвищення ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед»обрано два заходи: впровадження

виготовлення нового формату 2100×2800 мм деревостружкових плит та заміна металевої пакувальної стрічки на поліестерну.Для реалізації першого заходу потрібна модернізація виробничої лінії цеху ДСП-2 (проектні інвестиції становлять 843 тис грн.), а для реалізації другого заходу - закупівля додаткового обладнання на суму 54 783 грн.

Проведення модернізації обладнання дозволить збільшити загальнийрічний обсяг виробництва від 390 000 $м^3$ до 437 075 $м^3$, тобтона 12,07%. Розраховано, що виробнича собівартість 1 $м^3$ деревостружкової плити нового формату становитиме 1036,09 грн. а ціна реалізації з ПДВ 1427,32 грн. Заміна металевої пакувальної стрічки на поліестерну зменшить витрати на пакувальні матеріали на 52,62 %, таким чином при максимальному обсязі виробництва в рік підприємство зможе зекономити 7 914 051 грн.

Також було оцінено економічну ефективність проведених заходів. Завдяки виробництву плити більшого формату та економії на пакувальних матеріалах, ТОВ «Свіспан Лімітед» отримає 580 427 тис. грн. чистого доходу від реалізації. Підприємство отримає 7 940 тис. грн. чистого прибутку, з яких 1 743 тис. грн. податку. Аналіз показників ефективності виробничої діяльності показав, що проведені заходи мають позитивний вплив на результати діяльності підприємства.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

В результаті проведеного в дипломній роботі дослідження та розробки рекомендацій щодо підвищення ефективності виробничої діяльності, можна зробити ряд висновків відповідно до визначених завдань.

Виробнича діяльність є основним видом господарської діяльності підприємства, головною метою якої є організація процесу перетворення матеріальних, трудових та природних ресурсів на готову продукцію. Ефективність виробничої діяльності полягає у її здатності забезпечувати підприємству максимальну прибутковість при найменшому рівні витрат.

Для аналізу якості використанння ресурсів та кількісного виміру ефективності виробничої діяльності існує широкий вибір методів оцінювання та систем показників. Найпопулярнішими методичними підходами є традиційний, багаточинниковий, математичний, економетричний, підхід сформований на основі концепції «Управління ефективністю». Показники ефективності виробничої діяльності підприємства можна поділити за трьома напрямками: показники ефективності використання матеріальних ресурсів (рентабельність активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність інвестованого капіталу тощо), показники ефективності використання трудових ресурсів (виробіток, трудомісткість, зарплатомісткість тозо), показники ефективності використання основних виробничих фондів (фондовіддача, фондомісткість, фондоозброєність тощо).

На значення кожного із показників впливає значна кількість факторів (рушійних сил). Існує багато їхніх класифікацій, однак для аналізу ефективності виробничої діяльності варто розглядати внутрішні (стратегія підприємства, матеріально-технічна база, система організації виробництва тощо) та зовнішні фактори (політичні, економічні, екологічні, внутрішньогалузеві тощо). Також варто виділити систему факторів, яка розподіляє їх за категоріями виникнення: технології, обладнання, готова продукція, працівники, матеріальні ресурси, організація роботи, стиль

управління, методи роботи, інституціональні механізми, інфраструктура, державна політика та структурні зміни в суспільстві.

Аналіз господарсько-правових засад та загальної інформації про ТОВ «Свиспан Лімітед» показав, що це підприємство є одним із лідерів у деревообробній галузі в Україні. Воно займається виготовленням деревостружкових плит (ДСП). Таке виробництво є дуже капіталомістким, ресурсовитратним та потребує складної міжнародної сертифікації. Провівши аналіз звіту про фінансові результати, можна зробити висновок, що ресурси підприємства використовуються ефективно, так як темпи приросту чистого доходу перевищують темпи приросту активів підприємства. Чистий дохід від реалізації продукції збільшився від 315 121 тис. грн. у 2017 р. до 525 874 тис. грн. у 2019 р. Проте через значні фінансові та інші витрати, ТОВ «Свиспан Лімітед» мав 25 549 тис. грн. збитку у 2017 р. та 9 613 тис. грн. збитку у 2018 р. Діяльність підприємства стала прибутковою у 2019 р., коли чистий прибуток становив 387 тис. грн. Провівши горизонтальний та вертикальний аналіз балансу підприємства, можна зробити висновок, що підприємство активно нарощує майновий потенціал (темп приросту 59,31% або 98 821 тис. за аналізований період), добре забезпечене оборотними активами (питома вага яких в активі балансу у 2017 р. становить 73,51 %, а у 2019 р. 65,69 %), але має високий рівень довгострокових зобов’язань та забезпечень (питома вага яких у пасиві балансу у 2017 р. 53,8 %, а у 2019 р. 70,04 %).

Аналіз економічного стануТОВ «Свиспан Лімітед» засвідчив, що підприємство має низький рівень автономності та платоспроможності (коефіцієнт автономії при нормативному значенні 0,5 становить 0,089 у 2017 р. та 0,035 у 2019 р.), рентабельність має високі темпи приросту, так як у 2019 р. підприємство вперше за тривалий час отримало чистий прибуток. Однак, підприємство має задовільний рівень ліквідності (так як коефцієнт покриття за аналізовпний період знаходиться в межах норми від 1 до 2-3, але коефіцієнт абсолютної ліквідності становить 0,281 у 2019 р., що вдвічі менше нормативного значення 0,6). Показники ділової активності підприємства

показують позитивні тенденції (темп приросту коефіцієнту оборотності запасів 12,33 %, темп приросту оборотності дебіторської заборгованості 51,8 %).

Для грунтовного аналізу ефективності виробничої діяльності було проведено аналіз основних засобів ТОВ «Свиспан Лімітед» (з'ясовано, що в їх складі переважають машини та обладнання 63,08 % у 2017 р. та 73,43 % у 2019 р.), аналіз виробничої потужності цехів (з'ясовано, що ступінь використання фактичної потужності цеху ДСП-1 зріс від 0,805 до 0,915, а цеху ДСП-2 спав від 0,782 до 0,764) та аналіз собівартості продукції за статтями витрат (з'ясовано, що виробнича собівартість складає близько 90% у структурі повної собівартості, основна стаття витрат – сировина і матеріали 247 023 тис. грн. або 48,85 % у структурі витрат у 2019 р.). Варто зауважити, що обсяг виробництва деревостружкових плит за три роки зріс від 310 586 $м^3$/рік до 334 766 $м^3$/рік (темп приросту 7,78 %), а собівартість 1 $м^3$ продукції зросла від 941,26 грн. до 1368,4 грн. (темп приросту 45,37 %).

Під час проведення кореляційно-регресійного аналізу була виявлена сильна залежність чистого доходу від собівартості продукції, обсягу виробництва та зносу основних засобів. Розраховано, що збільшення собівартості на 1% спричинить збільшення чистого доходу на 1,14%; збільшення обсягу виробництва на 1% спричинить збільшення чистого доходу на 4,83%; збільшення зносу основних засобів спричинить збільшення чистого доходу на 4,22%.

ТОВ «Свиспан Лімітед» згідно з теорією життєвого циклу підприємства знаходиться на стадії зрілості, для якої характерним є впровадження заходів спрямованих на оновлення основних фондів, диверсифікацію продукції, розширення ринків збуту тощо. Пошук напрямів підвищення ефективності виробничої діяльності здійснювався за трьома напрямками: організаційний, технологічний та ресурсний. На його основі було сформовано дві пропозиції для покращення показників ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед», а саме введення у виробництво нового формату деревостружкових плит та заміна металевої пакувальної стрічки на поліестерну.

Впровадження першої пропозиції зумовлене пошуком причини та вирішенням проблеми, що полягала у нижчому ступені використання виробничої потужності цеху ДСП-2, ніж цеху ДСП-1ТОВ «Свиспан Лімітед».У роботі досліджено чому виготовлення плити більшого формату (розміру) є менш витратним і необхідним для впровадження. Це потребує проектних інвестицій у розмірі 843 тис. грн. для модернізації обладнання цеху. Як результат, передбачається збільшення виробничої потужності цеху ДСП-2 від 146 250 м^3 до 193 375 м^3, що на 32,2 % більше. Для обгрунтування другої пропозиції було проведено порівняльний аналіз металевої та пакувальної стрічки. З'ясовано, що поліестерна стрічка є кращою за всіма характеристиками та значно дешевша. Реалізація другого заходу потребує заміни пакувальних інструментів, що коштуватиме 54 783 грн.

Провівши розрахунки калькулювання деревостружкової плити формату 2100×2800 мм, було визначено, що виробнича собівартість 1 м^3 такої плити становитиме 1036,09 грн., а повна собівартість 1160,64 грн. Прийнявши рентебельність виробництва на рівні 2019 р. 14,8%, було сформовано ціну 1 м^3 у розмірі 1427,32 грн. з ПДВ. Заміна металевої пакувальної стрічки на поліестерну відбуватиметься у двох цехах, тому економія розрахована на весь обсяг виробництва і становить 7 130 193 грн. Витрати на допоміжні та таропакувальні матеріали завдяки цьому заходу зменшаться на 52,62 %.

Завдяки проведеним заходам вдасться збільшити обсяг чистого доходу від 525 974 тис. грн. до 580 427 тис. грн., а чистого прибутку – від 387 тис. грн. до 7 940 тис. грн. Прогнозовані значення показників ефективності виробничої діяльності покращаться, зокрема рентабельність виробництва зросте у плановому періоді від 14,8% до 16,6%, середньорічний виробіток збільшиться від 325,016 м^3/ос до 404,278 м^3/ос, а трудомісткість продукції змешиться від 4,19 нормо-годин до 3,86 нормо-годин.

Отже, запропоновані напрямки підвищення ефективності виробничої діяльності ТОВ «Свиспан Лімітед» є економічно доцільними, а їхнє впровадження є результативним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII.URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19 (дата звернення: 15.12.2019).

2. Закон України «Про якість та безпеку харчових продуктів та продовольчої сировини» від 06.09.2005 р. №2809-IV. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2809-15(датазвернення: 17.03.2020).

3. Про затвердження Типового положення з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості. Постанова Кабінету Міністрів України від 20 липня 1996 р. № 830. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/473-96-%D0%BF (дата звернення: 20.12.2019).

4. Про порядок нормування питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів у суспільному виробництві. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 липня 1997 р. №786. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/786-97-%D0%BF (дата звернення: 17.12.2019).

5. ДСТУ ISO 9000:2007. Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів. Національний Стандарт України. URL: https://dbn.at.ua/_ld/11/1128_432_iso9000-1-.pdf(дата звернення: 20.12.2019).

6. Відносні показники ділової активності. Онлайн-журнал «FinancialAnalysisonline».URL: https://www.finalon.com/metodyka-rozrakhunku/103-vidnosni-pokaznyky-dilovoiaktyvnosti (дата звернення: 20.12.2019).

7. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: Навч. посіб. 2-ге вид., К.: Центр учбової літератури, 2010. 488 с.

8. Горлачук В. В., Яненкова І.Г. Економіка підприємства: навчальний посібник. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2010. 344 с.

9. Градобоев Е.В. Особенности оценки эффективности деятельности предприятий: авто реф. дис. на соиск. учен. степени канд. экон. наук: спец. 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством». Иркутск, 2009. 24 с.

10. Гречко А. В., Балагир Б.В. Дослідження шляхів підвищення ефективності управління виробничою діяльності підприємства України. Ефективна економіка. 2016. № 2. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4780.(дата звернення: 17.12.2019).

11. Гречко А. В., Гречухін А.С. Оцінка ефективності виробничої діяльності підприємства. Ефективна економіка. 2016. № 1. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4744(дата звернення: 17.04.2020).

12. Данкєєва О. М. Концепция Balanced Scorecard как важный инструмент в управлении розничной сети.Nauki Społeczno-Humanistyczne, 1 (17). p.9.2018. URLhttps://sp-sciences.io.ua/s2624544/social_and_human_sciences._polish-ukrainian_scientific_journal_2018_vol._01_17_ (дата звернення:20.12.2019).

13. Джеджула В.В., Єпіфанова В.В. Фактори впливу на формування прибутку підприємств. *Modern Economics.* 2019. №14. С. 81–86.

14. Дем'яненко С.І. Менеджмент аграрних підприємств: Навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2005. С. 11-48.

15. Друкер, П. Практика менеджмента. Пер. с англ.: Учеб. Пособие – М.: Изд. Дом «Вильямс», 2007. 400 с.

16. Економічна енциклопедія: у 3 т. Гол. ред. Б. Д. Гаврилишин. К.: Видавничий центр "Академія", 2000: відп. ред. С. В. Мочерний. 2000. 864 с.

17. Жучкова Г. А. Результативність діяльності підприємства: науково-методичні аспекти її визначення. Ефективна економіка. 2013. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_11_73 (дата звернення: 17.04.2020).

18. Богиня Д.П., Краус Н.М., Манжура О.В. Історія економіки та економічної думки : навч. посібник (модульний варіант). Хмельницький : ХНУ, 2010. 428 с.

19. Калієва О.М., Разумова М.С., Дергунова М.І., Говорова М.С. Поняття економічної ефективності комерційної діяльності. Інноваційна економіка: матеріали Міжнар. науч. конф. (Казань, жовтень 2014 р). Казань: Бук, 2014. С. 99–103.

20. Капінос Г.І., Бабій І.В. Операційний менеджмент: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 352 с.

21. Касьянова Н.В. Потенціал підприємства: формування та використання: підручник. К.: Ліра-К, 2013. 248 с.

22. Кірдіна О. Г. Підвищення споживчої цінності продукції на основі впровадження концепції бережливого виробництва (lean). *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2011. № 36. С. 53–56.

23. Князевич А. О. Управління стадіями життєвого циклу підприємств. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія «Економіка». 2012. Вип. 2(36). С. 140–143.

24. Косянчук Т.Ф., Галкіна Ю.Г. Результативність діяльності підприємства та її діагностика. *Вісник ХНУ.* 2009, №3, т.1, С.121-124.

25. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка:навч. посіб.К.: ЦНЛ, 2005. 352 с.

26. Круш П.В., Подвігіна В.І., Сердюк Б.М. Економіка підприємства: Навч. посібник для студ. вищих навч. закладів. К: Ельга. КНТ, 2009. 780 с.

27. Кузьомко В.М., Онищенко І.В. Стратегія підвищення ефективності господарської діяльності підприємства на різних стадіях його життєвого циклу. *Економіка і суспільство*. 2016. №5. С. 170-174.

28. Лаврова Ю.В. Економіка підприємства та маркетинг. Конспект лекцій. Х.: ХНАДУ, 2012. 133 с.

29. Лобай Р.Р. Теоретичні підходи до визначення ефективності економічної діяльності. Ефективність державного управління. 2013. Вип. 36. С. 353-361. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2013_36_46 (дата звернення: 20.12.2019).

30. Маркіна І.А. Методологічні питання ефективності управління. *Фінанси України.* 2013. № 6. С. 24–32.

31. Машталир В.П., Шляхов В.В., Яковлев С.В. Групповые структуры на фактор-множествах в задачах классификации.*Кибернетика и системный анализ*. 2014. Т. 50, № 4. С. 27-41.

32. Михайлов С.І. Економіка аграрного виробництва: Підр. Для екон. і технол. спец. вищ. навч. закл. І-ІІ рівнів акредитації: за ред. С.І. Михайлова. – К.: Укр. Центр духов. культури, 2004. 396 с.

33. Морщенок Т. С. Огляд підходів до визначення економічної сутності поняття "ефективність". *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії.* 2016. Вип. 1. С. 7 – 13.

34. Никифорак В.А., Вербівська Л.В., Кобеля З.І. Організація виробництва: навч. посіб. Чернівці: Чернігів. нац. ун-т, 2010. 407 с.

35. Норми загрузки деревостружкової та ламінованої деревостружкової плитиURL: http://akropol66.com/katalog/dsp-i-ldsp/normy-zagruzki-dsp-i-ldsp/(дата звернення: 20.12.2019).

36. Отенко В. І. Формування аналітичного інструментарію оцінки ефективності діяльності підприємства. *Бізнес Інформ*. 2013. № 5. С. 232-237.

37. Офіційний сайт «ContiMeta». Strap PET. URL: http://contimeta.com/en/pageid/strap-pet (дата звернення: 10.05.2020).

38. Офіційний сайт «Євроескорт». Стрічка поліестерова.URL: https://evroeskort.ua/modification/510(дата звернення: 10.05.2020).

39. Офіційний сайт «ТОВ фірма ІВК Техніка». Механічний інструмент для обв'язування поліестерними стрічками. URL: https://www.upakovka.com.ua/ukr/s1/s11/(дата звернення: 10.05.2020).

40. Офіційний сайт ТОВ «Swisspan by SORBES» URL: https://www.swisspan.ua (дата звернення: 17.04.2020).

41. Пасека Д.В., Гринько Т.В. Фактори підвищення ефективності діяльності підприємства. URL: http://confcontact.com/2014_04_25_ekonomika_i_menedgment/tom4/48_Paseka.htm. (дата звернення: 20.12.2019).

42. Покропивный С. Ф., Белорус О.Г., Федонин А.С. Экономика промышленного производства. Киев: Техника, 1997. 351 с.

43. Рац О.М. Визначення сутності поняття «ефективність функціонування підприємства». *Економічний простір*: Зб. наук. праць. 2008. №15. С. 275-285.

44. Рега М.Г. Сутність виробничо-господарської діяльності підприємств України. *Кримський економічний вісник* : зб. наук. праць. 2013. № 1. С. 23-25.

45. Савенко Н.В. Економічна сутність ефективності виробництва підприємства і аналіз підходів до її визначення. *Інноваційна економіка*. 2009. № 2. С. 153–162.

46. Сагаль С.З. Аналіз сучасного стану меблевої та деревообробної промисловості в Україні. *Обладнання та інструменти для професіоналів*. 2014. №1(163). С.44-45.

47. Ткачук Г.Ю. Підходи до оцінки ефективності господарської діяльності підприємства. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу.* Сер.: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. 2015. Вип. 1. С. 366-381.

48. Трудові ресурси та оплата праці на підприємствах URL:http://infotour.in.ua/dyadechko81.htm (дата звернення: 17.04.2020).

49. Тютюнник С. В., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава : ПДАА, 2016. 432 с.

50. Круш П.В., Клименко О.В., Подвігіна В.І. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства: собівартість, прибуток: навч. посіб. К.: НТУУ «КПІ», 2012. 488 с.

51. Харченко, В. А. Економічна сутність ефекту і ефективності виробництва. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*: зб. наук. праць / ПДТУ. Маріуполь, 2009. С. 341–344.

52. Хелферт Е. Техніка фінансового аналізу. 10-е вид. СПб: Пітер, 2003. 640 с.

53. Чемерис О. А. Категорійний аналіз поняття „фактор" у контексті вивчення проблеми підвищення рівня успішності майбутніх учителів математики. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка.* 2004. № 14. С. 55–57.

54. Черевань В.П., Борщ Л.М., Горобец Е.В., Копченко И.М. Экономико-статистический анализ хозяйственных процессов. Симферополь: Таврия, 2000. 296 с.

55. Череп А. В., Стрілець Є.М. Ефективність як економічна категорія. Ефективна економіка. 2013. № 5.URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1727(дата звернення: 17.04.2020).

56. Шараєвський Д. В. Інформаційно-аналітична система оцінювання ефективності діяльності комерційних банків. Ефективна економіка. 2011. № 12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_12_37 (дата звернення: 20.12.2019.)

57. Шварцман Г.М., Щедро Д.А. Производство древесностружечных плит. 4-е изд., перераб. и доп. М.: Лесная пром-сть, 1987. 320 с.

58. Шевченко Г.С., Гурняк І.Г. Аналіз діяльності підприємств мебельної та деревообробної промисловості в Україні. *Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України* : Збір. наук.-техніч. праць. Вип. 18.2. Львів : НЛТУУ, 2008. С. 217-225.

59. Шершньова З.Є. Стратегічне управління: підручник. К.: КНЕУ, 2004. 699 с.

60. Шляга О. В., Гульцев М.В. Шляхи підвищення ефективності роботи підприємства. 2014. URL: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/%20evzdia_7_066.pdf(дата звернення: 17.04.2020).

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А1 - Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2017 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	2	3
первісна вартість	1001	58	59
накопичена амортизація	1002	56	57
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1250	27293
Основні засоби:	1010	13914	12150
первісна вартість	1011	49814	51439
знос	1012	35900	39289
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	4682
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	**1095**	**15166**	**44127**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	49092	75191
Виробничі запаси	1101	13901	43552
Незавершене виробництво	1102	11044	10078
Готова продукція	1103	24116	21275
Товари	1104	31	286
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	11301	22585
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	7973	8879
з бюджетом	1135	1520	5810
у тому числі з податку на прибуток	1136	1425	1597
з нарахованих доходів	1140	0	0

із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	14	127
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	1930	9363
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	1763	7626
Витрати майбутніх періодів	1170	16	19
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
У тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	136	505
Усього за розділом II	**1195**	**71982**	**122479**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	**1300**	**87148**	**166606**
Пасив	**Код рядка**	**На початок звітного періоду**	**На кінець звітного періоду**
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1	34
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	40397	14848
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	**1495**	**40398**	**14882**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	33054	89626
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на	1531	0	0

початок звітного періоду)			
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	**1595**	**33054**	**89626**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	7877	54012
за розрахунками з бюджетом	1620	77	158
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	156	264
за розрахунками з оплати праці	1630	327	544
за одержаними авансами	1635	1067	2776
за розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	3260	1164
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	932	3180
Усього за розділом III	**1695**	**13696**	**62098**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними длятпродажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	**1900**	**87148**	**166606**

Таблиця А2 - Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2018 р.

Актив	**Код рядка**	**На початок звітного періоду**	**На кінець звітного періоду**
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	3	16
первісна вартість	1001	59	77
накопичена амортизація	1002	57	61
Незавершені капітальні інвестиції	1005	27293	46433
Основні засоби:	1010	12150	24688

первісна вартість	1011	51439	67785
знос	1012	39289	43097
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	4682	6702
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	**1095**	**44127**	**77839**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	75191	115964
Виробничі запаси	1101	43552	58536
Незавершене виробництво	1102	10078	18872
Готова продукція	1103	21275	31399
Товари	1104	286	7157
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	22585	30621
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	8879	7197
з бюджетом	1135	5810	3938
у тому числі з податку на прибуток	1136	1597	1597
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	127	22
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	9363	15776
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	7626	12836
Витрати майбутніх періодів	1170	19	24
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
У тому числі в: резервах довгострокових зобов’язань	1181	0	0

резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	505	0
Усього за розділом II	**1195**	**122479**	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	933
Баланс	**1300**	**166606**	**174475**
Пасив	**Код рядка**	**На початок звітного періоду**	**На кінець звітного періоду**
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	34	34
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	14848	5235
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	**1495**	**14882**	**5269**
II. Довгострокові зобов’язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов’язання	1500	0	0
Пенсійні зобов’язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов’язання	1515	89626	181870
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0
резерв довгострокових зобов’язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	**1595**	**89626**	**181870**

III. Поточні зобов’язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов’язаннями	1610	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	0	0
за розрахунками з бюджетом	1620	54012	50727
за у тому числі з податку на прибуток	1621	158	211
за розрахунками зі страхування	1625	0	0
за розрахунками з оплати праці	1630	264	409
за одержаними авансами	1635	544	851
за розрахунками з учасниками	1640	2776	5358
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	1164	1089
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов’язання	1690	0	0
Усього за розділом III	**1695**	3180	6530
IV. Зобов’язання, пов’язані з необоротними активами, утримуваними длятпродажу, та групами вибуття	1700	**62098**	**65175**
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	**1900**	**166606**	**174475**

Таблиця А3 -Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2019 р.

Актив	**Код рядка**	**На початок звітного періоду**	**На кінець звітного періоду**
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	16	28
первісна вартість	1001	77	80
накопичена амортизація	1002	61	66
Незавершені капітальні інвестиції	1005	46433	62474
Основні засоби:	1010	24688	28564
первісна вартість	1011	67785	74535
знос	1012	43097	45971
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в	1030	0	0

капіталі інших підприємств			
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	6702	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	**1095**	0	0
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	115964	123764
Виробничі запаси	1101	58536	60754
Незавершене виробництво	1102	18872	14893
Готова продукція	1103	31399	32847
Товари	1104	7157	12858
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	30621	24834
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	7197	4283
з бюджетом	1135	3938	1955
у тому числі з податку на прибуток	1136	1597	1288
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	22	26
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	15776	19469
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	12836	18574
Витрати майбутніх періодів	1170	24	30
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
У тому числі в: резервах довгострокових зобов’язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	0
Усього за розділом II	**1195**	0	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	933	0
Баланс	**1300**	**174475**	**174361**
Пасив	**Код**	**На початок**	**На кінець**

	рядка	звітного періоду	звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	34	38
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	5235	9325
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	**1495**	**5269**	**9363**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	181870	185894
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530		
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	**1595**	**181870**	**185894**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	0	0
за розрахунками з бюджетом	1620	50727	51278
за у тому числі з податку на прибуток	1621	211	221
за розрахунками зі страхування	1625	0	0
за розрахунками з оплати праці	1630	409	445

за одержаними авансами	1635	851	905
за розрахунками з учасниками	1640	5358	6520
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	1089	1394
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	0	0
Усього за розділом III	**1695**	6530	8407
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними длятпродажу, та групами вибуття	1700	**65175**	**69170**
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	**1900**	**174475**	**174361**

Додаток Б

Таблиця Б1 - Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2017 рік

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
І. Фінансові результати			
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	315121	220763
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(292342)	(206218)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	22779	14545
Валовий: збиток	2095	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов’язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	4717	1763
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(8478)	(4101)
Витрати на збут	2150	(11684)	(6468)
Інші операційні витрати	2180	(6034)	(2644)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	1300	3095
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	0	0
Інші доходи	2240	9399	2061

Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(2071)	(1581)
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	(38859)	(3313)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0	262
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(30231)	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	4682	(30)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	0	232
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(25549)	0

Таблиця Б2 - Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2018 рік

Стаття	**Код рядка**	**За звітний період**	**За аналогічний період попереднього року**
І. Фінансові результати			
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	453960	315121
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(399285)	(292342)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	54675	22779
Валовий: збиток	2095	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов’язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	15272	4717
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0

Адміністративні витрати	2130	(11076)	(8478)
Витрати на збут	2150	(11717)	(11684)
Інші операційні витрати	2180	(18270)	(6034)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	28884	1300
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	0	0
Інші доходи	2240	54017	9399
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(4698)	(2071)
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	(79836)	(35859)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(1633)	(27231)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	2020	4682
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	0	0
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(9613)	(25549)

Таблиця Б3 - Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2019 рік

Стаття	**Код рядка**	**За звітний період**	**За аналогічний період попереднього року**
I. Фінансові результати			
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	525974	453960
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(458094)	(399285)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	67880	54675
Валовий: збиток	2095	0	0

Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов’язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	18535	15272
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(12101)	(11076)
Витрати на збут	2150	(16350)	(11717)
Інші операційні витрати	2180	(19157)	(18270)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	38807	28884
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	0	0
Інші доходи	2240	70463	54017
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(5113)	(4698)
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	(103685)	(79836)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	472	0
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	0	(1633)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(85)	2020
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	387	0
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	0	(9613)